

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi vakuutuspalvelujen vapaasta tarjonnasta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan saatettaviksi Suomessa voimaan Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen (ETA-sopimus) liitteessä mainittuja Euroopan yhteisöjen (EY) vakuutusdirektiivejä vastaavat säännökset vakuutuspalvelujen vapaasta tarjonnasta. Tämä ehdotetaan toteutettavaksi säätämällä laki vakuutuspalvelujen vapaasta tarjonnasta.

Vakuutuspalvelujen vapaan tarjonnan harjoittamisella tarkoitetaan tässä laissa sitä, että sellainen ulkomainen vakuutusyhtiö, jonka kotipaikka on Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa, ulkomaisesta toimipaikasta kattaa Suomessa sijaitsevan vahinkovakuutusriskin tai tekee henkivakuutus sopimuksen Suomessa vakinaisesti asuvan luonnollisen henkilön tai täällä toimivan oikeushenkilön kanssa. Vakuutusyhtiö voisi aloittaa vakuutuspalvelujen vapaan tarjonnan joko ilmoitettuaan tästä sosiaali- ja terveysministeriölle tai saatuaan ministeriöltä toiminnan aloittamisen edellytyksenä olevan toimintaluvan. Niin sanottujen suurten vahinkovakuutusriskien vakuuttaminen vaatisi vain ilmoituksen tekemisen sosiaali- ja terveysministeriölle, kun taas muiden vahinkovakuutusriskien vakuuttaminen vaatisi toimintaluvan. Henkivakuutuksessa rajanveto tehtäisiin sen perusteella, miten aktiivisesti ulkomainen henkivakuutusyhtiö aikoo Suomessa tarjota palvelujaan.

Ulkomaisten vakuutusyhtiön harjoittamaa vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa valvoisi sosiaali- ja terveysministeriö yhteistyössä yhtiön kotimaan viranomaisten ja ulkomaisen toimipaikan sijaintimaan viranomaisten kans-

sa. Kun vakuutuspalvelujen vapaan tarjonnan harjoittaminen vaatisi toimintaluvan, noudatettaisiin vastuuvelan laskemisessa ja sen katteena olevien varojen sijoittamisessa Suomen lainsäädäntöä ja sosiaali- ja terveysministeriön yhtiölle vahvistamia perusteita. Samoin henkivakuutusyhtiöiden olisi harjoittaessaan henkivakuutusten vapaata tarjontaa toimintaluvan nojalla noudatettava ministeriön yhtiölle vahvistamia henkivakuutuksen perusteita.

Vakuutuspalvelujen vapaa tarjonta ei koskisi lakisääteistä tapaturma- ja potilasvakuutusta, ydinvastuu- ja lääkevahinkovakuutusta eikä lakisääteistä eläkevakuutusta. Näiden vakuutuslajien harjoittaminen vaatisi siten myös vastaisuudessa varsinaisen toimiluvan ja toimipaikan perustamisen Suomeen. Lakia ei sovellettaisi myöskään jälleenvakuutukseen, jonka tarjoaminen ei tälläkään hetkellä edellytä Suomen viranomaisten antamaa lupaa.

Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi eräistä vakuutusmaksuista suoritettavasta verosta annettua lakia, palosuojelumaksusta annettua lakia ja vakuutus tarkastuksen kustantamisesta annettua lakia.

Esitys liittyy erikseen annettaviin hallituksen esityksiin laiksi liikennevakuutuslain muuttamisesta, laiksi eräisiin kansainvälisluonteisiin vakuutus sopimuksiin sovellettavasta laista ja laiksi vakuutuksenvälittäjistä.

Esitys liittyy Euroopan talousalueesta tehtyyn sopimukseen. Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan samanaikaisesti ETA-sopimuksen kanssa. Voimaantulosta säädettäisiin erikseen asetuksella.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu		Sivu
YLEISPERUSTELUT	3	2. Tarkemmat säännökset ja määräykset	21
1. Euroopan yhteisöjen vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa koskeva säännöstö	3	3. Voimaantulo	22
1.1. Toinen vahinkovakuutusdirektiivi	3	LAKITEKSTIT	22
1.2. Toinen henkivakuutusdirektiivi	3	1. Laki vakuutuspalvelujen vapaasta tarjonnasta .	22
1.3. Neljäs liikennevakuutusdirektiivi	4	2. Laki eräistä vakuutusmaksuista suoritettavasta verosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta	27
2. Suomen lainsäädäntö ja ETA-sopimuksesta aiheutuvat muutostarpeet	5	3. Laki palosuojelumaksusta annetun lain 1 §:n muuttamisesta	27
2.1. Nykyinen tilanne	5	4. Laki vakuutustarkastuksen kustantamisesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta	28
2.2. Ehdotetut muutokset	5	LIITE 1	29
2.3. Asian valmistelu	6	Rinnakkaistekstit	29
3. Esityksen organisatoriset ja taloudelliset vaikutukset	6	2. Laki eräistä vakuutusmaksuista suoritettavasta verosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta	29
4. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja	6	3. Laki palosuojelumaksusta annetun lain 1 §:n muuttamisesta	29
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	7	4. Laki vakuutustarkastuksen kustantamisesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta	30
1. Lakiehdotusten perustelut	7	LIITE 2	31
1.1. Laki vakuutuspalvelujen vapaasta tarjonnasta	7	Euroopan yhteisöjen vahvistamat vakuutusluokat .	31
1.2. Laki eräistä vakuutusmaksuista suoritettavasta verosta	21		
1.3. Laki palosuojelumaksusta	21		
1.4. Laki vakuutustarkastuksen kustantamisesta	21		

YLEISPERUSTELUT

1. Euroopan yhteisöjen vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa koskeva säännöstö

ETA-sopimuksen liitteessä IX mainitun muuta ensivakuutusta kuin henkivakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta, säännöksistä, joilla helpotetaan palvelujen tarjoamisen vapauden tehokasta käyttämistä sekä direktiivin 73/239/ETY muuttamisesta 22 päivänä heinäkuuta 1988 annetun EY:n neuvoston toisen direktiivin (88/357/ETY), jäljempänä toinen vahinkovakuutusdirektiivi, henkivakuutuksen ensivakuutusliikettä koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta, säännöksistä, joilla helpotetaan palvelujen tarjoamisen vapauden tehokasta käyttämistä sekä direktiivin 79/267/ETY muuttamisesta 8 päivänä marraskuuta 1990 annetun EY:n neuvoston toisen direktiivin (90/619/ETY), jäljempänä toinen henkivakuutusdirektiivi, ja muuta ensivakuutusta kuin henkivakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annettujen direktiivin 73/239/ETY ja direktiivin 88/357/ETY muuttamisesta erityisesti moottoriajoneuvojen vastuuvakuutuksen osalta 8 päivänä marraskuuta 1990 annetun EY:n neuvoston direktiivin (90/618/ETY), jäljempänä neljäs liikennevakuutusdirektiivi, tavoitteena on edistää vakuutuspalvelujen tarjonnan vapauttamista EY:n alueella sallimalla yhdestä jäsenvaltiosta toiseen jäsenvaltioon ilman toimipaikan perustamista (sijoittautumista) tapahtuva vakuutuspalvelujen myynti.

1.1. Toinen vahinkovakuutusdirektiivi

Toisen vahinkovakuutusdirektiivin mukaan vakuutusyhtiö, jolla on kotipaikka jossakin EY:n jäsenvaltiossa, voi yhdessä jäsenvaltiossa sijaitsevasta toimipaikastaan käsin kattaa toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevan vahinkovakuutusriskin. Tällaisen toiminnan, jota direktiivissä kutsutaan vakuutuspalvelujen vapaaksi tarjonnaksi, vakuutusyhtiö voi niin sanottujen suurten riskien osalta aloittaa ilmoitettuaan tästä sekä yhtiön kotimaan että riskin sijaintimaan valvontaviranomaiselle. Jos yhtiö aikoo harjoittaa tarjontaa muussa jäsenvaltiossa kuin

kotimaassa sijaitsevasta toimipaikasta käsin, ilmoitus on tehtävä myös tämän valtion viranomaisille. Suuriksi riskeiksi luetaan nykyisin yli 500 työntekijän ja vuoden 1993 alusta yli 250 työntekijän yritysten ottamat vakuutukset sekä aina eräät vakuutuslajit kuten kuljetusvakuutus ja yritysten luottovakuutus.

Muita kuin niin sanottuja suuria riskejä koskevan vapaan tarjonnan harjoittamisen edellytykseksi riskin sijaintivaltio voi asettaa viranomaisen myöntämän luvan saamisen. Luvan hakemismenettely on jonkin verran yksinkertaisempaa kuin sijoittautumisen edellytyksenä olevan varsinaisen toimiluvan hakeminen, ja lupa voidaan evätä vain, jos aiottu toiminta ei olisi riskin sijaintimaan lakien, asetusten tai hallinnollisten määräysten mukaista. Myös pakollisten vahinkovakuutusten vapaa tarjonta on direktiivin mukaan mahdollista, mutta jäsenmaissa voimassa olevia pakollisia vahinkovakuutuksia koskevia säännöksiä on noudatettava.

Vakuutuspalvelujen vapaan tarjonnan harjoittamista valvovat sekä vakuutusyhtiön kotimaan, ulkomaisen toimipaikan sijaintivaltion että sen valtion viranomaiset, jossa palveluja tarjotaan. Jos vakuutuspalvelujen vapaan tarjonnan harjoittaminen vaatii viranomaisen myöntämän luvan, on vastuuvelan laskemisessa sekä vastuuvelan katteena olevien varojen sijoittamisessa, yhteensopivuudessa ja sijainnissa noudatettava riskin sijaintivaltion säännöksiä.

Lisäksi direktiivi sisältää vakuutuskannan luovuttamista EY:n alueella koskevat säännökset, vakuutussopimukseen sovellettavaa lakia koskevat lainvalintasäännökset sekä välillisiä veroja koskevat säännökset.

Direktiivin palvelujen vapaata tarjontaa koskevia säännöksiä ei sovelleta työtapaturma-, ydinvastuu- eikä lääkevahinkovakuutukseen. Samoin soveltamisalan ulkopuolelle jäävät ne vakuutuslajit, joihin ensimmäistä vahinkovakuutusdirektiiviä ei sovelleta kuten lakisääteeseen sosiaaliturvaan kuuluvat vakuutukset.

1.2. Toinen henkivakuutusdirektiivi

Toinen henkivakuutusdirektiivi sisältää toista vahinkovakuutusdirektiiviä vastaavat henkivakuutusten vapaata tarjontaa koskevat säännökset. Henkivakuutuksessa vapaan tarjonnan

harjoittamisella tarkoitetaan sitä, että vakuutusyhtiö tekee yhdessä jäsenvaltiossa olevasta toimipaikasta käsin henkivakuutus sopimuksen toisessa jäsenvaltiossa vakinaisesti asuvan henkilön kanssa tai, jos vakuutusnottaja on oikeushenkilö, henkivakuutus sopimuksen, joka liittyy oikeushenkilön tuossa toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevaan toimipaikkaan.

Myös henkivakuutusten vapaan tarjonnan harjoittamisen edellytyksenä on joko ilmoituksen tekeminen sen jäsenvaltion viranomaiselle, jossa palveluja tarjotaan, tai luvan saaminen tältä viranomaiselta. Lisäksi toiminnan aloittamisesta on aina ilmoitettava yhtiön kotimaan valvontaviranomaiselle ja toimipaikan sijaintivaltion viranomaiselle, jos palveluja aiotaan tarjota tällaisesta muussa jäsenvaltiossa olevasta toimipaikasta käsin. Luvan hakemista jäsenvaltio voi vaatia silloin, kun toisesta jäsenvaltiosta käsin aktiivisesti tarjotaan henkivakuutuksia maassa vakituksella asuville luonnollisille henkilöille tai maassa toimiville oikeushenkilöille.

Henkivakuutusten vapaan tarjonnan aloittaminen yksinomaan vakuutusyhtiön kotipaikan sijaintimaan ja sen jäsenvaltion viranomaiselle, jossa palveluja on tarkoitus tarjota, tehtävällä ilmoituksella on mahdollista vain, jos kyseessä on niin sanottu passiivinen vapaa tarjonta. Tämä tarkoittaa sitä, että vakuutusnottaja oma-aloitteisesti kääntyy toisessa jäsenvaltiossa toimivan vakuutusyhtiön puoleen vakuutus sopimuksen tekemiseksi. Sen sijaan vakuutusyhtiö tai sen edustaja ei saa vakuutus sopimuksen tekemiseksi ottaa asiakkaaseen yhteyttä tämän vakinaisen asuinpaikan tai toimipaikan sijaintivaltiossa. Vakuutusnottajan katsotaan toimivan oma-aloitteisesti myös silloin, jos vakuutusnottaja käyttää asuinmaansa vakuutusenvälittäjää vakuutuksen hankkimisessa. Koska kaikissa jäsenvaltioissa ei vielä ole vakuutusenvälittäjiä koskevaa lainsäädäntöä, annetaan direktiivissä jäsenvaltioille mahdollisuus tarvittavan lainsäädännön aikaansaamiseksi aina 20 päivään toukokuuta 1996 asti katsoa, ettei vakuutusenvälittäjän välityksellä tehty vakuutus ole vakuutusnottajan oma-aloitteisesti tekemä vakuutus sopimus.

Samoin kuin toisessa vahinkovakuutus direktiivissä on toisessa henkivakuutus direktiivissä säännöksiä vakuutus sopimukseen sovellettavan lain valinnasta, valvontaviranomaisten toimivallasta ja vakuutuskannan siirrosta. Säännökset vastaavat pääosin vahinkovakuutus direktiivi-

vin säännöksiä. Toinen henkivakuutus direktiivi sisältää lisäksi niin sanottua katumisaikaa koskevan säännöksen, jonka mukaan vakuutusnottajille on annettava mahdollisuus peruuttaa vapaan tarjonnan perusteella syntynyt henkivakuutus sopimus vähintään 14 mutta enintään 30 päivän kuluessa sopimuksen tekemisestä. Peruuttamisilmoitus vapauttaa vakuutusnottajan kaikista vastaisista sopimusvelvoitteista.

Toisen henkivakuutus direktiivinkin mukaan vapaan tarjonnan harjoittamiseen vaadittava lupa on mahdollista evätä vain, jos hakemuksessa tarkoitettu toiminta olisi sen jäsenvaltion, jossa palveluja on tarkoitus tarjota, lakien, asetusten tai hallinnollisten määräysten vastaista. Tästä huolimatta, vaikka jäsenvaltion lainsäädäntö ei salli henki- ja vahinkovakuutus toimintaa harjoitettavan samassa vakuutusyhtiössä, jäsenvaltion on myönnettävä ainakin vuoden 1995 loppuun saakka lupa henki- sekä vahinkovakuutus palvelujen vapaan tarjonnan harjoittamiseen myös sellaiselle ulkomaiselle vakuutusyhtiölle, joka harjoittaa sekä vahinko- että henkivakuutus toimintaa (komposiittiyhtiö).

Jos vakuutus palvelujen vapaan tarjonnan harjoittaminen vaatii viranomaisen antaman luvan, on myös henkivakuutuksessa noudatettava vastuuvelan laskemis perusteiden sekä varojen sijoittamisen ja sijainnin samoin kuin varojen yhteensopivuuden osalta sen jäsenvaltion säännöksiä, jossa palveluja tarjotaan. Lisäksi on noudatettava tuon jäsenvaltion säännöksiä vapaakirjan ja takaisinoston sekä vakuutukseen liittyvien lisätujen perusteista. Jäsenvaltio voi vaatia vakuutus maksuperusteiden ennakkohyväksyntää, jos vakuutusnottajan etujen katsotaan sitä vaativan.

Direktiivin palvelujen vapaata tarjontaa koskevia säännöksiä ei sovelleta eläkerahastojen hoitamiseen eikä niihin vakuutuslajeihin, jotka jäävät jo ensimmäisen henkivakuutus direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle kuten eräin edellytysin lakisääteiseen sosiaaliturvaan kuuluvat vakuutukset.

1.3. Neljäs liikennevakuutus direktiivi

Toinen vahinkovakuutus direktiivi sulkee vakuutus palvelujen vapaata tarjontaa koskevien säännösten piiristä pois tiettyjä riskejä kuten lakisääteisen tapaturma- ja liikennevakuutus-

sen, joihin näiden säännösten soveltamista ei direktiivin antamisajankohtana pidetty asianmukaisena. Neljännellä liikennevakuutusdirektiivillä tämä liikennevakuutusta koskeva poikkeus poistetaan, minkä seurauksena tietyin direktiivissä määritellyin edellytyksin voidaan yli rajojen jäsenvaltiosta toiseen vastaisuudessa tarjota myös liikennevakuutuksia.

2. Suomen lainsäädäntö ja ETA-sopimuksesta aiheutuvat muutostarpeet

2.1. Nykyinen tilanne

Vakuustoittoiminnan harjoittaminen Suomessa edellyttää valtioneuvoston myöntämää toimilupaa, josta suomalaisten vakuutusyhtiöiden osalta säädetään vakuutusyhtiölaissa (1062/79) ja ulkomaisten vakuutusyhtiöiden osalta ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetussa laissa (635/89).

Ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain mukaan ulkomainen vakuutusyhtiö ei saa harjoittaa ensivakuutusliikettä Suomessa ilman valtioneuvoston antamaa toimilupaa. Näin ollen sellainen ulkomainen vakuutusyhtiö, joka ei ole sijoittautunut Suomeen, ei saa tarjota Suomessa vakuutuspalveluja, sillä ei saa olla täällä edustajaa tai asiamiestä eikä se saa maksaa esimerkiksi vakuutusenvälittäjälle palkkiota vakuutuksen välittämisestä. Ulkomaiselta vakuutusyhtiöltä ei sen sijaan vaadita toimilupaa jälleenvakuutusliikkeen harjoittamiseen Suomessa.

Yksittäinen vakuutuksenottaja eli luonnollinen henkilö taikka yritys tai muu oikeushenkilö voi kuitenkin oma-aloitteisesti ottaa vakuutuksen suoraan myös sellaisesta ulkomaisesta vakuutusyhtiöstä, jolla ei ole Suomessa toimilupaa. Vakuutuksenottaja voi tuolloin käyttää apunaan esimerkiksi vakuutuskonsulttia, jolle hän itse maksaa palkkion. Sen sijaan jos vakuutusyhtiö maksaa palkkion vakuutuksen välittämisestä tai markkinoi vakuutuksiaan Suomessa, on kyseessä vakuustoittoiminnan luvaton harjoittaminen, mikä Suomen lainsäädännön mukaan on rangaistava teko.

2.2. Ehdotetut muutokset

Koska ilman sijoittautumista tapahtuva va-

kuutuspalvelujen tarjonta Suomessa on jälleenvakuutusta lukuun ottamatta voimassa olevan lainsäädännön mukaan kiellettyä, on toisen vahinkovakuutusdirektiivin, toisen henkivakuutusdirektiivin ja neljännen liikennevakuutusdirektiivin säännösten vuoksi saatettava voimaan vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa koskevat säännökset. Tämä ehdotetaan toteutettavaksi säätämällä laki vakuutuspalvelujen vapaasta tarjonnasta, joka koskisi sellaisten ulkomaisten vakuutusyhtiöiden, joiden kotimaa on Euroopan talousalueeseen kuuluva valtio (ETA-valtio), ulkomaisesta toimipaikasta käsin Suomessa harjoittamaa vakuutuspalvelujen tarjontaa. Lakia ei sovellettaisi jälleenvakuutukseen, lakisääteiseen tapaturma- ja potilasvakuutukseen, ydinvastuu- ja lääkevahinkovakuutukseen eikä lakisääteiseen eläkevakuutukseen.

Kyseisten direktiivien vaatimat suomalaisia vakuutusyhtiöitä ja Suomessa toimiluvan saaneiden ulkomaisten ETA-vakuutusyhtiöiden edustustoja koskevat säännökset ehdotetaan sisällytettäväksi vakuutusyhtiölakiin ja ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomesta annettuun lakiin. Näiden lakien muuttamisesta annetaan erilliset hallituksen esitykset.

Toinen vahinkovakuutusdirektiivi ja toinen henkivakuutusdirektiivi aiheuttavat myös muita vakuutuspalvelujen vapaasta tarjonnasta seuraavia muutostarpeita Suomen lainsäädäntöön. Eräistä vakuutusmaksuista suoritettavasta verosta annettua lakia (664/66) ja palosuojelumaksusta annettua lakia (586/46) ehdotetaan tämän vuoksi muutettavaksi siten, että vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa Suomessa harjoittava ulkomainen ETA-vakuutusyhtiö olisi suomalaisten vakuutusyhtiöiden ja täällä toimivien ulkomaisten vakuutusyhtiöiden edustustojen tapaan velvollinen suorittamaan vakuutusmaksuveron ja palosuojelumaksun. Lisäksi vakuutustarkastuksen kustantamisesta annettua lakia (479/44) ehdotetaan muutettavaksi siten, että vain valtioneuvoston myöntämän toimiluvan nojalla Suomessa vakuustoittoimintaa harjoittavat ulkomaiset vakuutusyhtiöt olisivat velvollisia suorittamaan vakuutustarkastusmaksun.

Hallituksen esitys laiksi eräisiin kansainvälisluonteisiin vakuutus sopimuksiin sovellettavasta laista on annettu erikseen (HE 235/1992 vp). Toisen vahinkovakuutusdirektiivin pääsäännön mukaan vakuutus sopimuksiin on laki kiittauksen puuttuessa sovellettava vahinko-

vakuutuksissa riskin sijaintivaltion lakia. Toisen henkivakuutusdirektiivin pääsäännön mukaan henkivakuutuksissa on vastaavasti sovellettava vakuutuksenottajan asuinvaltion lakia tai, jos vakuutuksenottaja on oikeushenkilö, sen toimipaikan sijaintivaltion lakia, johon sopimus liittyy.

Liikennevakuutuslainsäädäntöön ehdotetaan puolestaan sisällytettäväksi neljännen liikennevakuutusdirektiivistä aiheutuvat erityissäännökset. Ne koskevat muun muassa ulkomaisten ETA-vakuutusyhtiöiden osallistumista liikennevakuutusyhdistyksen toimintaan ja korvausasiamiestä, joka Suomessa liikennevakuutuksia tarjoavalla ulkomaisella ETA-vakuutusyhtiöllä tulee olla täällä korvaustoiminnan hoitoa varten. Liikennevakuutuslain (279/59) muuttamisesta annetaan erillinen hallituksen esitys.

Toisen henkivakuutusdirektiivin katumisasiakaa koskevan säännöksen johdosta ei ole tarvetta antaa täytäntöönpanosäännöstä, koska jo nykyisen vakuutuslain mukaan vakuutuksenottajalla on direktiivissä määrättyä aikaa vastaava mahdollisuus vapautua kaikista vastaisista sopimusvelvoitteista.

2.3. Asian valmistelu

Sosiaali- ja terveysministeriö asetti vuoden 1991 alussa työryhmän, jonka tehtävänä oli selvittää, mitä muutoksia on tehtävä vakuutusyhtiölakiin ja ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annettuun lakiin sekä muuhun yksityisvakuutusta koskevaan lainsäädäntöön, mikäli Suomen on Euroopan talousalueeseen tähtäävän sopimuksen nojalla sopeutettava lainsäädäntönsä EY:n lainsäädäntöön. Työryhmässä oli sosiaali- ja terveysministeriön lisäksi edustettuna Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto. Tämä esitys perustuu työryhmän muistioon II (työryhmämuistio 1991:22) ja siitä saatuihin lausuntoihin.

3. Esityksen organisatoriset ja taloudelliset vaikutukset

Uusia toimielimiä ei ehdoteta perustettaviksi. Palvelujen vapaan tarjonnan muodossa harjoitettavan vakuutusliikkeen valvonta kuuluisi sosiaali- ja terveysministeriölle kuten vakuutus toiminnan valvonta yleensäkin. Vakuutuspalvelujen vapaa tarjonta saattaa lisätä runsaastikin ministeriön valvontatehtäviä, kun ottaa huomioon, että maassamme toimii nykyisin 54 kotimaista ja vain kolme ulkomaista vakuutusyhtiötä. Esimerkiksi Tanskassa on kaikkiaan noin 130 muista EY:n jäsenvaltioista olevaa vahinkovakuutusyhtiötä jättänyt ilmoituksen suuria vahinkovakuutusriskejä koskevan toiminnan aloittamisesta ulkomailta käsin. Vaikka esityksellä ei olekaan olennaisia valtioneuloudellisia vaikutuksia, se lisää sosiaali- ja terveysministeriön tehtäviä muun muassa uusien ilmoitus- ja hakemusasioiden käsittelyssä ja tietojen vaihdossa muiden ETA-valtioiden valvontaviranomaisten kanssa.

4. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Esitys liittyy erikseen annettaviin hallituksen esityksiin laiksi liikennevakuutuslain muuttamisesta, laiksi eräisiin kansainvälisluonteisiin vakuutus sopimukseen sovellettavasta laista ja laiksi vakuutuksenvälittäjistä. Lisäksi esityksellä on eräitä liittymiä myös vakuutusyhtiö lain ja ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain muuttamisesta koskeviin hallituksen esityksiin, jotka niin ikään annetaan erikseen.

EY:ssä on kesäkuussa 1992 hyväksytty niin sanottu kolmas vahinkovakuutusdirektiivi (92/49/ETY). Myös niin sanotun kolmannen henkivakuutusdirektiivin odotetaan tulevan hyväksytyksi vuoden 1992 aikana. Nämä direktiivit eivät vielä kuulu ETA-sääntöihin, eikä esityksessä ole otettu huomioon niistä johtuvia muutostarpeita.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Laki vakuutuspalvelujen vapaasta tarjonnasta

Soveltamisala

1 §. Pykälän 1 momentissa määriteltäisiin lain soveltamisala. Laki koskisi ulkomaisten ETA-vakuutusyhtiöiden Suomessa harjoittamaa vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa. Siitä, miten suomalaiset vakuutusyhtiöt ja ulkomaisten ETA-vakuutusyhtiöiden Suomessa toimivat edustustot voisivat harjoittaa vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa muissa ETA-valtioissa, ehdotetaan säädettäväksi vakuutusyhtiölaissa ja ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetussa laissa.

Toisen vahinkovakuutusdirektiivin 2 artiklan b alakohdan toisen luetelmakohdan mukaan voi vakuutuspalveluja yli rajojen EY:n alueella tarjota vain sellainen vakuutusyhtiö, jonka kotimaa on jokin EY:n jäsenvaltio. Toisen henkivakuutusdirektiivin 2 artiklan b alakohdan toinen luetelma kohta sisältää vastaavan henkivakuutusyhtiön kotimaahan perustuvan rajoituksen. Tämän vuoksi pykälän 1 momentin mukaan vakuutuspalveluja Suomessa voisivat tarjota vain sellaiset ulkomaiset vakuutusyhtiöt, joiden kotimaa on ETA-valtio.

Pykälän mukaan laki koskisi vain ulkomaisesta toimipaikasta käsin harjoitettua toimintaa. Ulkomaisella ETA-vakuutusyhtiöllä ei näin ollen vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa koskevan lain perusteella olisi oikeutta perustaa Suomeen edustustoa, sivukonttoria, asioimistoa tai muuta toimistoa, jota hoitaisi yhtiön oma henkilökunta. Se ei myöskään voisi valtuuttaa itsenäisesti toimivaa henkilöä, jolla olisi jatkuva valtuutus toimia Suomessa yhtiön lukuun asioimiston tapaan, koska mikä tahansa pysyvä läsnäolo Suomessa rinnastettaisiin ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta annetun lain mukaiseen edustustoon. Jos ulkomainen ETA-vakuutusyhtiö haluaisi perustaa Suomeen toimipaikan, sen olisi ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain mukaisesti haettava valtioneuvostolta toimilupaa.

Koska vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa harjoitettaisiin ulkomaisesta toimipaikasta käsin, vakuutusten markkinointi tapahtuisi yleensä

joko suoramarkkinoinnin keinoin tai mainostamalla suomalaisissa lehdissä, televisiossa tai radiossa. Ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön edustaja voisi Suomessa käydessään ottaa yhteyttä potentiaaliin asiakkaisiin, mutta yhtiön edustajalla ei siis saisi olla täällä pysyvää toimipaikkaa.

Myös korvaustoiminta liikennevakuutusta lukuun ottamatta hoidettaisiin ulkomaisesta toimipaikasta käsin, vaikkakin ulkomainen ETA-vakuutusyhtiö voisi vahinkotapauksessa lähettää edustajansa Suomeen esimerkiksi vahinkotarkastusta varten. Liikennevakuutuksen korvaustoiminnan hoitoa varten on liikennevakuutuksia tarjoavan ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön sijoitettava Suomeen neljännessä liikennevakuutusdirektiivissä tarkoitettu niin sanottu korvausasiamies, josta säädettäisiin liikennevakuutuslaissa. Vakuutusmaksuveron suorittamista varten ulkomaisella ETA-vakuutusyhtiöllä olisi lisäksi oltava Suomessa liikevaihtoverolain (559/91) 88 §:ssä tarkoitettu edustaja. Tällaisen asiamiehen tehtävänä olisi myös palosuojelumaksun suorittaminen.

Ulkomainen ETA-vakuutusyhtiö voisi lisäksi käyttää vakuutusten välittämisessä Suomessa toimivaa vakuutusvälittäjää.

Ehdotuksessa tarkoitettuna vakuutuspalvelujen vapaan tarjonnan harjoittamisena ei pidettäisi sitä, että ulkomainen ETA-vakuutusyhtiö, joka ei ole millään tavoin tarjonnut Suomessa palvelujaan, myöntää vakuutuksen sellaiselle vakuutuksenottajalle, joka omasta aloitteestaan joko itse tai hänen lukuunsa toimivaa vakuutusvälittäjää käyttäen ottaa yhteyttä vakuutusyhtiön ulkomaiseen toimipaikkaan vakuutussopimuksen tekemiseksi. Jotta kyseessä ei olisi vapaan tarjonnan harjoittaminen, ei vakuutusyhtiö eikä sen edustaja voisi Suomessa ottaa yhteyttä mahdollisiin asiakkaisiin vakuutussopimuksen tekemiseksi. Vakuutusyhtiö ei myöskään voisi ottaa mahdollisiin vakuutuksenottajiin yhteyttä esimerkiksi näille henkilökohtaisesti osoitetuilla markkinointitoimenpiteillä eikä mainostaa suomalaisissa lehdissä, televisiossa tai radiossa.

Pykälän 2 momentissa annettaisiin mahdollisuus asetuksella laajentaa lain soveltamisalaa ulkomaisista ETA-vakuutusyhtiöistä muihinkin ulkomaisiin vakuutusyhtiöihin esimerkiksi silloin, kun tämä seuraisi Suomen ja vieraan valtion välisestä sopimuksesta.

2 §. Pykälässä määriteltäisiin lain soveltamisalan ulkopuolelle jäävät tilanteet. Pykälä sisältäisi vakuutuslajeja, jotka eivät lainkaan kuulu vahinko- tai henkivakuutusdirektiivien soveltamisalaan ja siten vakuutuspalvelujen vapauttamisen piiriin eli lakisääteiseen sosiaaliturvaan kuuluvat vakuutukset. Toisaalta se sisältäisi vakuutuslajeja, jotka kylläkin kuuluvat ensimmäisten direktiivien, mutta eivät toisten direktiivien vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa koskevien säännösten soveltamisalan piiriin eli ydinvastuu- ja lääkevahinkovakuutus.

Jälleenvakuutustoiminnan harjoittaminen EY:n piirissä vapautettiin sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamisesta jälleenvakuutuksen ja edelleenvakuutuksen osalta 25 päivänä helmikuuta 1964 annetulla EY:n neuvoston direktiivillä (64/225/ETY). Myöhemmin annetut vahinko- ja henkivakuutusdirektiivit koskevat tämän vuoksi vain ensivakuutusliikettä.

Ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 1 §:n mukaan lakia ei sovelleta jälleenvakuutusliikeseen. Ulkomainen vakuutusyhtiö ei tarvitse valtioneuvoston antamaa toimilupaa jälleenvakuutusliikkeen harjoittamiseen Suomessa.

Tästä syystä pykälän 1 kohdassa ehdotetaan säädettäväksi, ettei laki koskisi jälleenvakuutusta. Jälleenvakuutuspalvelujen tarjoaminen olisi siten vastaisuudessaakin vapaata.

Toisen vahinkovakuutusdirektiivin 12 artiklan 2 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan mukaan vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa koskevia direktiivin erityissäännöksiä ei sovelleta työtapaturvavakuutukseen. Lisäksi toisen vahinkovakuutusdirektiivin 12 artiklan 2 kohdan mukaan palvelujen vapaata tarjontaa koskevia direktiivin erityissäännöksiä ei sovelleta liiketoimiin, yrityksiin tai laitoksiin, joita ensimmäinen vahinkovakuutusdirektiivi ei koske. Ensimmäistä vahinkovakuutusdirektiiviä ei puolestaan sen 2 artiklan 1 kohdan d alakohdan mukaan sovelleta lakisääteiseen sosiaaliturvaan kuuluvaan vakuutukseen. Näillä perusteilla ehdotetaan Suomen lakisääteiseen sosiaaliturvaan kuuluva lakisääteinen tapaturmavakuutus pykälän 2 kohdassa suljettavaksi pois lain soveltamisalan piiristä. Lakisääteisellä tapaturmavakuutuksella tarkoitettaisiin tapaturmavakuutuslain (608/48) sekä maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain (1026/81) mukaisia vakuutuksia. Samalla perusteella ehdotetaan vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa koske-

vien säännösten piiristä suljettavaksi pois potilasvahinkolaisissa (585/86) tarkoitettu potilasvakuutus.

Toisen vahinkovakuutusdirektiivin 12 artiklan 2 kohdan neljännen luetelmakohdan mukaan palvelujen vapaata tarjontaa koskevia erityissäännöksiä ei sovellettaisi vakuutusluokkaan 13 kuuluviin riskeihin, jotka koskevat ydinvastuuta ja lääkevahinkovastuuta. Laki ei 3 kohdan mukaan tämän vuoksi koskisi ydinvastuu- ja lääkevahinkovakuutusta.

ETA-sopimuksen liitteen IX mukaan ensimmäistä henkivakuutusdirektiiviä ei sovelleta Suomen lakisääteiseen työeläkevakuutukseen, jolla tarkoitetaan työntekijäin eläkelaisissa (395/61) ja muussa siihen liittyvässä Suomen lainsäädännössä säädettyä eläkevakuutusyritysten harjoittamaa eläkevakuutustoimintaa. Tämän vuoksi ja koska toisen henkivakuutusdirektiivin 10 artiklan 3 kohdassa on ensimmäisen henkivakuutusdirektiivin soveltamisalan ulkopuolelle jäävät lakisääteiseen sosiaaliturvaan kuuluvat vakuutukset suljettu vapaata tarjontaa koskevien säännösten soveltamisalan ulkopuolelle, ehdotetaan 4 kohdassa säädettäväksi, ettei laki koskisi lakisääteistä eläkevakuutusta.

Määritelmiä

3 §. Koska vakuutuspalvelujen vapaan tarjonnan harjoittamisessa on kysymys Suomessa entuudestaan tuntemattomasta vakuutustoiminnan harjoittamisen muodosta ja koska toinen vahinkovakuutusdirektiivi ja toinen henkivakuutusdirektiivi sisältävät lukuisia tätä toimintaa koskevia yksityiskohtaisia määritelmiä, joudutaan vastaavat käsitteet määrittelemään myös Suomen lainsäädännössä. Kyseiset määritelmät ehdotetaan sijoitettaviksi lain alkuun 3—6 §:ksi.

Käsite ”vakuutuspalvelujen vapaa tarjonta” määritellään vahinkovakuutusten osalta toisen vahinkovakuutusdirektiivin 12 artiklan 1 kohdassa, jossa edelleen viitataan direktiivin 2 artiklan d alakohtaan. Henkivakuutuspalvelujen vapaa tarjonta määritellään toisen henkivakuutusdirektiivin 10 artiklan 1 kohdassa ja 2 artiklan e alakohdassa. Koska käsite määritellään eri tavalla vahinkovakuutusdirektiivissä kuin henkivakuutusdirektiivissä, joudutaan käsite ”vakuutuspalvelujen vapaa tarjonta” määrittelemään pykälän 1 momentissa erikseen henki- ja vahinkovakuutusta varten.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan

vahinkovakuutuksessa vakuutuspalvelujen vapaalla tarjonnalla tarkoitettaisiin sitä, että ulkomainen ETA-vakuutusyhtiö 4 §:ssä tarkoitetusta ulkomaisesta toimipaikasta käsin tekee vahinkovakuutussopimuksen, joka liittyy 5 §:ssä tarkoitettuun Suomessa sijaitsevaan riskiin.

Henkivakuutuspalvelujen vapaa tarjonta määriteltäisiin pykälän 1 momentin 2 ja 3 kohdassa. Pykälän 1 momentin 2 kohdan mukaan toimintaa pidettäisiin vakuutuspalvelujen vapaan tarjonnan harjoittamisena, jos ulkomainen ETA-vakuutusyhtiö ulkomaisesta toimipaikasta käsin tekisi henkivakuutussopimuksen Suomessa vakinaisesti asuvan luonnollisen henkilön kanssa.

Pykälän 1 momentin 3 kohdan mukaan oikeushenkilöiden kanssa tehdyt henkivakuutussopimukset katsottaisiin kuuluviksi vakuutuspalvelujen vapaan tarjonnan piiriin, jos henkivakuutus liittyy oikeushenkilön Suomessa olevaan toimipaikkaan.

Toisen vahinkovakuutusdirektiivin 1 artiklan b alakohdan mukaan palvelujen vapaata tarjontaa koskevia erityissäännöksiä voidaan soveltaa niihin vakuutusluokkiin, jotka mainitaan ensimmäisessä vahinkovakuutusdirektiivissä. Vahinkovakuutusluokat on määritelty ensimmäisen vahinkovakuutusdirektiivin liitteessä A. Luokkia on 18. Osa näistä luokista jäisi lakiehdotuksen 2 §:n mukaisesti lain soveltamisalan ulkopuolelle.

Koska Suomen vakuutuslainsäädännössä vakuutuslajeja ei ole luokiteltu direktiivin mukaisella tavalla, ehdotetaan, että pykälän 2 momentissa viitataan ETA-sopimuksen liitteessä IX mainittuun ensimmäiseen vahinkovakuutusdirektiiviin. EY:n vahvistamat vakuutusluokat on todettu tämän hallituksen esityksen liitteessä 2.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan 2 momentin mukaisesti viitattavaksi ETA-sopimuksen liitteessä IX mainitun ensimmäisen henkivakuutusdirektiivin mukaiseen henkivakuutusluokitteluun, joka on myös tämän hallituksen esityksen liitteenä 2.

Toisen henkivakuutusdirektiivin 10 artiklan 2 kohdassa määritellään ne vakuutuslajit, joita palvelujen vapaata tarjontaa koskevat direktiivin erityissäännökset koskevat ja artiklan 3 kohdassa rajataan edelleen eräät henkivakuutustoiminnan muodot palvelujen vapaan tarjonnan ulkopuolelle. Molemmissa 10 artiklan kohdissa viitataan lisäksi ensimmäisen henki-

vakuutusdirektiivin 1 artiklaan, jossa tarkemmin määritellään eri henkivakuutuslajit. Ensimmäisen henkivakuutusdirektiivin liitteessä on kyseiset vakuutuslajit ryhmitelty yhdeksään henkivakuutusluokkaan. Kyseisten direktiivien edellä kuvatuista säännöksistä seuraa, että palvelujen vapaa tarjonta on mahdollista henkivakuutusluokissa 1—6.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan vapaata tarjontaa koskevan lain piiriin otettavaksi vain henkivakuutusluokat 1—4. Luokat 5 ja 6 jäisivät lain soveltamisalan ulkopuolelle, koska kyseiset luokat eivät vastaa Suomen lainsäädännössä omaksuttua vakuutuksen käsitettä ja koska toisessa henkivakuutusdirektiivissä annetaan jäsenvaltioille mahdollisuus sulkea vakuutuspalvelujen vapaan tarjonnan ulkopuolelle sellaiset vakuutukset, jotka eivät ole jäsenvaltion oikeusjärjestyksen mukaisia. Vakuutuksen käsitteen laajentamista näihin luokkiin ei ainkaan nykytilanteessa voida pitää perusteltuna. Asia joudutaan arvioimaan uudelleen sen jälkeen, kun kolmas henkivakuutusdirektiivi on annettu.

Henkivakuutusluokka 5 käsittää tonttiinit, joilla tarkoitetaan yhdistysten perustamista tavoitteena kerätä jäseniltä vakuutusmaksuina pääomia ja jakaa myöhemmin täten kertyneet varat eloonjääneille tai vainajan edunsaajille.

Henkivakuutusluokka 6 puolestaan tarkoittaa vakuutusteknisiin laskelmiin perustuvia kertyneen pääoman takaisinmaksua tarkoittavia sopimuksia, joilla tietyn ajan kestäviä ja tietyn määräisiä sitoumuksia otetaan vastuulle sovittua kertamaksua tai etukäteen sovittuja jatkuvia maksuja vastaan. Henkivakuutusluokkaa 6 ei lainsäädäntömme mukaan pidettäisi vakuutuksena, vaan pikemminkin pankkitalutukseen verrattavana sijoituksena, koska tällaiseen sopimukseen ei liity sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön ohjeissa edellytettyä riittävää vakuutuksellista sisältöä.

Pykälän 4 momentissa määriteltäisiin vahinkovakuutusyhtiö. Vahinkovakuutusyhtiöllä tarkoitettaisiin sellaista vakuutusyhtiötä, joka ensimmäisen vahinkovakuutusdirektiivin 6 artiklan mukaisesti on saanut toimiluvan jossakin ETA-valtiossa. Ensimmäisen vahinkovakuutusdirektiivin 8 artiklassa luetaan ne EY:n eri jäsenvaltioiden yhtiömuodot, joita käyttäen voidaan harjoittaa vahinkovakuutustoimintaa yhteisön alueella. ETA-sopimuksen liitteessä IX luetaan Euroopan vapaakauppaliiton

(EFTA) jäsenvaltioissa hyväksytyt yhtiömuodot.

Pykälän 5 momentissa määriteltäisiin vastaavasti henkivakuutusyhtiö, jolla tarkoitettaisiin ETA-valtiossa ensimmäisen henkivakuutusdirektiivin 6 artiklan mukaisesti toimiluvan saanutta henkivakuutusyhtiötä. Ensimmäisen henkivakuutusdirektiivin 8 artiklassa luetellaan edelleen ne eri EY:n jäsenvaltioissa hyväksyttävät yhtiömuodot, joita käyttäen voidaan harjoittaa henkivakuutustoimintaa yhteisön alueella. ETA-sopimuksen liitteessä IX luetellaan EFTA:n jäsenvaltioissa hyväksytyt yhtiömuodot.

Henkivakuutusyhtiöiden osalta on lisäksi otettava huomioon se, että vaikka Suomen vakuutuslainsäädännön mukaan henkivakuutusyhtiöt eivät voi harjoittaa muuta liikettä kuin henkilövakuutusliikettä ja sen jälleenvakuutusta, toisen henkivakuutusdirektiivin 18 artiklan 1 kohdan vuoksi on vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa koskevaa lakia sovellettaessa henkivakuutusyhtiöksi Suomessa hyväksyttävä myös sellainen ulkomainen ETA-vakuutusyhtiö, joka harjoittaa sekä henki- että vahinkovakuutustoimintaa eli komposiittiyhtiö. Kyseisen artiklan mukaan jäsenvaltioiden on myönnettävä komposiittiyhtiöille lupa harjoittaa ainakin vuoden 1995 loppuun saakka henkivakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa, vaikka jäsenvaltion oma lainsäädäntö kieltäisi henki- ja vahinkovakuutustoiminnan harjoittamisen samassa yhtiössä. Direktiivin 18 artiklan 2 kohdan mukaan edellä mainittu komposiittiyhtiötä koskeva artikla otetaan myöhemmin tarkistettavaksi EY:n komission laatiman kertomuksen perusteella. Sanottu kertomus on nyttemmin valmistunut ja siinä suhtaudutaan komposiittiyhtiöihin myönteisesti. Ehdotuksessa kolmanneksi henkivakuutusdirektiiviksi ehdotetaan komposiittiyhtiöiden sallimista myös tulevaisuudessa.

4 §. Pykälä sisältäisi ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön ulkomaisen toimipaikan määritelmän toisen vahinkovakuutusdirektiivin 2 artiklan c alakohdan ja 3 artiklan sekä toisen henkivakuutusdirektiivin 2 artiklan c alakohdan ja 3 artiklan määritelmien mukaisesti ottaen huomioon kuitenkin sen, että laki koskisi vain ulkomaisten vakuutusyhtiöiden Suomessa harjoittamaa vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa. Näin ollen kyseessä voisi olla vain ulkomainen toimipaikka.

Pykälän 1 kohdan mukaan ulkomaisen

ETA-vakuutusyhtiön yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen mukainen kotipaikka eli yleensä yhtiön pääkonttori olisi laissa tarkoitettu ulkomainen toimipaikka.

Pykälän 2 kohdan mukaan toisessa jäsenvaltiossa oleva sivukonttori olisi laissa tarkoitettu ulkomainen toimipaikka. Tässä kohdassa tarkoitettu toimipaikka olisi myös asioimisto tai muu toimisto, jota hoitaisi vakuutusyhtiön oma henkilökunta.

Pykälän 3 kohdan mukaisesti muut pysyvän edustuksen muodot katsottaisiin ulkomaiseksi toimipaikaksi, jos kyseessä olisi pysyvä toiminta ETA-vakuutusyhtiön lukuun asioimiston tapaan ja kyseistä toimintaa hoitaisi itsenäisesti toimiva henkilö, jonka tehtävänä on jatkuva toiminta yhtiön lukuun asioimiston tapaan.

5 §. Pykälässä ehdotetaan toisen vahinkovakuutusdirektiivin 2 artiklan d alakohdan sanamuodon mukaisesti määriteltäväksi lakiehdotuksen 3 §:n 1 kohdassa esiintyvä käsite "Suomessa sijaitseva riski". Pykälää sovellettaisiin siis vain vahinkovakuutukseen. Henkivakuutuksen osalta vastaava määrittely sisältyy 3 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohtaan.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan riski sijaitsisi Suomessa, jos vakuutuksen kohteena olisi Suomessa oleva kiinteistö tai rakennus taikka tällainen rakennus ja sen irtaimisto. Irtaimiston osalta riski sijaitsisi Suomessa vain siltä osin kuin se olisi vakuutettu samalla vakuutusosapimuksella.

Pykälän 1 momentin 2 kohdan mukaisesti pidettäisiin Suomessa rekisteröitävää kuluneuvoa Suomessa sijaitsevana riskinä. Kuluneuvolla tarkoitettaisiin tässä moottoriajoneuvoja, moottoriveneitä, kauppamerenkulkuun käytettäviä aluksia ja ilma-aluksia, jotka on rekisteröity Suomen viranomaisen pitämään asianomaiseen rekisteriin. Siitä, mitkä moottoriajoneuvot on rekisteröitävä Suomessa, säädetään tieliikennelain 84 §:ssä (818/89) ja ajoneuvojen rekisteröinnistä annetun asetuksen (842/89) 8 §:ssä. Moottoriveneiden rekisteröinnistä säädetään veneliikenneasetuksen (152/69) 2 luvussa. Alusrekisterilaisa (211/27), erityisesti sen 1 ja 2 §:ssä, puolestaan säädetään kauppamerenkulkuun käytettävien suomalaisten alusten rekisteröinnistä. Ilma-alusten rekisteröinnistä säädetään ilmailulain 8 §:ssä, jota täydentävät ilmailuasetuksen (525/68) ilma-alusrekisteriä koskevat säännökset.

Pykälän 1 momentin 3 kohdan mukaan matkaan tai lomaan liittyvät riskit olisivat

Suomessa sijaitsevia riskejä silloin, kun vakuutus sopimus on tehty Suomessa enintään neljäksi kuukaudeksi. Kyseessä olisi yleensä lyhyeksi ajaksi tehty matkavakuutus.

Pykälän 2 momentin mukaan muissa kuin 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa riski sijaitisi Suomessa, jos vakuutuksenottajalla on täällä vakainainen asuinpaikka tai, kun vakuutuksenottajana on oikeushenkilö, jos sillä on Suomessa toimipaikka, johon vakuutus liittyisi. Säännös tulisi sovellettavaksi esimerkiksi silloin, kun Suomessa vakainaisesti asuva henkilö tekisi Espanjassa sijaitsevan loma-asuntonsa irtaimistoa koskevan vakuutus sopimuksen.

6 §. Pykälä sisältäisi toisen vahinkovakuutusdirektiivin 5 artiklan, jolla lisättiin ensimmäisen direktiivin 5 artiklaan uusi d alakohta, mukaisen suuren riskin määritelmän ottaen huomioon neljännessä liikennevakuutusdirektiivissä kyseiseen artiklaan tehdyt muutokset.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan suurella riskillä tarkoitettaisiin vahinkovakuutusluokkiin 4—7, 11 ja 12 kuuluvia riskejä. Ensimmäisen vahinkovakuutusdirektiivin liitteessä A on riskit luokiteltu vakuutusluokittain. Luokalla 4 tarkoitetaan rautateiden liikuvaa kalustoa, luokalla 5 ilma-aluksia, luokalla 6 meri-, järvi-, joki- ja kanava-aluksia, luokalla 7 kuljetettavaa tavaraa (mukaan lukien kauppa- ja matkatavarat sekä kaikki muut tavarat), luokalla 11 ilmakuljetusvastuuta ja luokalla 12 vastuuta meri-, järvi-, joki- ja kanava-aluksista.

Pykälän 1 momentin 2 kohdan mukaan vahinkovakuutusluokkiin 14 ja 15 kuuluvat riskit olisivat pykälässä tarkoitettuja suuria riskejä silloin, kun vakuutuksenottaja harjoittaa elinkeinonaan teollisuutta tai kauppaa taikka on ammatinharjoittaja ja kun riski liittyy elinkeinon tai ammatin harjoittamiseen. Ensimmäisen vahinkovakuutusdirektiivin liitteessä esitetyn riskien mukaisen vakuutusluokittaisen jaottelun mukaan kuuluu luokkaan 14 luottovakuutus (maksukyvyttömyys, vientiluotot, osamaksuluotot, kiinnitysluotot ja maatalousluotot) ja luokkaan 15 takausvakuutus (välitön ja välillinen).

Pykälän 1 momentin 3 kohdan mukaan pidettäisiin suurina vahinkovakuutusriskeinä riskejä, jotka kuuluvat vahinkovakuutusluokkiin 3, 8—10, 13 ja 16 silloin, kun vakuutuksenottaja täyttää vähintään kaksi tässä kohdassa asetetuista tunnusmerkeistä. Nämä tunnusmerkit on määritelty toisen vahinkovakuutus-

direktiivin 5 artiklan vuoden 1993 alusta toteutuvan toisen vaiheen mukaisesti. Vakuutuksenottajan tulisi täyttääkseen suuren riskin tunnusmerkit olla yritys, jonka taseen loppusumma on vähintään 37,2 miljoonaa markkaa, jonka liikevaihto on vähintään 76,8 miljoonaa markkaa tai jonka keskimääräinen työntekijöiden lukumäärän on tilikautena vähintään 250.

Luokkaan 3 kuuluvat maa-ajoneuvot, luokkaan 8 tulipalot ja eräät luonnonvoimat, luokkaan 9 muut omaisuudelle aiheutuneet vahingot (raesade, halla, varkaus), luokkaan 10 moottoriajoneuvovastuu (liikennevakuutus ja rahdinkuljettajan vastuu), luokkaan 13 yleinen vastuu ja luokkaan 16 muut varallisuusvahingot.

Pykälän 2 momentin mukaan jos vakuutuksenottaja kuuluu konserniin, jonka on laadittava konsernitilinpäätös, käytettäisiin 1 momentin 3 kohtaa sovellettaessa konsernitilinpäätöksen mukaisia lukuja. Koska pykälässä tarkoitettu suuri riski on lakiehdotuksen 3 ja 5 §:n määritelmien mukaan Suomessa sijaitseva riski, noudatetaan pykälän 2 momenttia sovellettaessa Suomen kirjanpitolainsäädännön konsernitilinpäätöstä koskevia säännöksiä.

Vakuutuspalvelujen vapaan tarjonnan aloittaminen

7 §. Pykälä sisältäisi lain pääsäännön, jonka mukaan vakuutuspalvelujen vapaan tarjonnan harjoittaminen Suomessa edellyttäisi sosiaali- ja terveysministeriön myöntämää toimintalupaa. Pykälä perustuu toisen vahinkovakuutusdirektiivin 15 artiklaan ja toisen henkivakuutusdirektiivin 12 artiklaan. Molemmat artiklat antavat pykälässä säädetyissä tapauksissa jäsenvaltioille mahdollisuuden vaatia sen alueella vapaata tarjontaa harjoittavilta ulkomaisilta vakuutusyhtiöiltä tämän valtion viranomaisen antaman luvan.

Vakuutuksenottajien etujen turvaamiseksi ehdotetaan, että viranomaisen antama lupa vaadittaisiin myös Suomessa kaikissa niissä tilanteissa, joissa kyseiset direktiivit antavat tähän mahdollisuuden. Luvanvaraisuudesta seuraa, että sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa lakiehdotuksen 11 §:n mukaisesti eräitä henkivakuutuksessa ja yli kymmentä vuotta pitemmäksi ajaksi myönnettävissä muissa vakuutuksissa käytettäviä perusteita sekä valvoo

muun muassa vastuuvelan riittävyttä ja sen katteena olevien varojen sijoittamista.

Tästä syystä pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että voidakseen harjoittaa vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa Suomessa olisi ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön saatava sosiaali- ja terveysministeriöltä tähän lupa. Lupaa kutsuttaisiin toimintaluvaksi sen erottamiseksi vakuutusyhtiölaissa ja ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annettussa laissa tarkoitetusta valtioneuvoston myöntämästä toimiluvasta.

Koska lakitekstiin ei ole tarkoituksenmukaista sisällyttää toisen vahinkovakuutusdirektiivin 15 artiklan ja toisen henkivakuutusdirektiivin 12 artiklan monia yksityiskohtaisia säännöksiä toimintaluvan hakemisesta tai sen laajentamisesta ja hakemuksiin liitettävistä asiakirjoista sekä selvityksistä, ehdotetaan 2 momentissa säädettäväksi, että sosiaali- ja terveysministeriö antaisi näistä kysymyksistä tarkemmat määräykset.

Toisen vahinkovakuutusdirektiivin 15 artiklan 3, 4 ja 6 kohdan sekä toisen henkivakuutusdirektiivin 12 artiklan 3, 4 ja 6 kohdan mukaan luvan hakijan on voitava viedä asia tuomioistuimeen, jollei toimivaltainen viranomainen ole kuuden kuukauden kuluessa luvan hakemisesta antanut päätöstä asiassa. Tämän toteuttamiseksi ehdotetaan pykälän 3 momentissa säädettäväksi, että sosiaali- ja terveysministeriön olisi päätettävä toimintaluvan myöntämisestä tai epäämisestä kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen ja tarvittavien selvitysten vastaanottamisesta. Jollei päätöstä kuitenkaan annettaisi tässä ajassa, hakija voisi ensinnäkin jäädä odottamaan päätöstä, koska ministeriöllä on ehdotuksen mukaan velvollisuus päätöksen antamiseen. Hakija voisi kuitenkin myös tehdä asiasta valituksen, kuten jäljempänä 4 momentin kohdalta ilmenee.

Toisen vahinkovakuutusdirektiivin 15 artiklan 3 kohdan ja toisen henkivakuutusdirektiivin 12 artiklan 3 kohdan mukaan lupa vakuutuspalvelujen vapaan tarjonnan harjoittamiseen voidaan evätä vain, jos hakemuksessa tarkoitettu toiminta ei olisi tässä jäsenvaltiossa sovellettavien lakien, asetusten tai hallinnollisten määräysten mukaista. Vastaava säännös ehdotetaan otettavaksi pykälän 3 momenttiin. Sosiaali- ja terveysministeriö ei toimintalupahakemusta käsitellessään voisi näin ollen käyttää tarveharkintaa, vaan lupa olisi myönnettävä, jos aiottu toiminta olisi Suomen lainsäädännön

mukaista. Lupa voitaisiin evätä esimerkiksi silloin, kun henkivakuutusyhtiö aikoo tarjota Suomeen vakuutuksia, joita ei lainsäädäntömme mukaan pidettäisi henkivakuutuksena vaan esimerkiksi pankkitalletukseen verrattavana sijoituksena.

Pykälän 4 momentin mukaan toimintaluvan hakija voisi tehdä asiasta valituksen, jolle ministeriö ole antanut päätöstä hakemuksesta kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen ja tarvittavien selvitysten saapumisesta. Tästä valittamismahdollisuudesta hakijalle ei annettaisi erikseen tietoa, vaan hakijan tehtäväksi jäisi hankkia ministeriöltä selvitys siitä, milloin hakemus ja sitä koskevat selvitykset ovat saapuneet ministeriölle. Valituksen vireilletulon jälkeen antamastaan päätöksestä ministeriön olisi ilmoitettava valitusviranomaisena toimivalle korkeimmalle hallinto-oikeudelle, joka ottaisi sen huomioon valituksen käsittelyssä.

8 §. Pykälässä säädettäisiin tilanteista, joissa vakuutuspalvelujen vapaan tarjonnan harjoittaminen ei vaatisi sosiaali- ja terveysministeriön antamaa toimintalupaa, vaan vakuutusyhtiö voisi aloittaa vapaan tarjonnan harjoittamisen ilmoitettuaan tästä sosiaali- ja terveysministeriölle. Pykälä vastaa toisen vahinkovakuutusdirektiivin 16 artiklan ja toisen henkivakuutusdirektiivin 13 ja 14 artiklan säännöksiä. Koska vahinkovakuutusdirektiivin ja henkivakuutusdirektiivin säännökset ovat tältä osin erilaiset, joudutaan ilmoituksenvaraisesta vapaan tarjonnan harjoittamisesta antamaan eri sisältöiset säännökset vahinkovakuutusta ja henkivakuutusta varten.

Vahinkovakuutuksessa rajanveto toimintalupaa vaativan 7 §:ssä tarkoitetun toiminnan ja tässä pykälässä tarkoitetun ilmoituksenvaraisen vapaan tarjonnan harjoittamisen välillä tehtäisiin toisen vahinkovakuutusdirektiivin säännösten mukaisesti vakuutettavan riskin laadun perusteella. Suurten riskien, jotka määriteltäisiin siis lain 6 §:ssä, vakuuttaminen vaatisi vain ilmoituksen tekemisen sosiaali- ja terveysministeriölle, kun taas muiden riskien vakuuttaminen vaatisi toimintaluvan.

Henkivakuutuksen osalta rajanveto toimintalupaa vaativan ja ilmoituksenvaraisen vapaan tarjonnan harjoittamisen välillä tehtäisiin toisen henkivakuutusdirektiivin säännösten mukaisesti sen perusteella, miten aktiivisesti ulkomainen ETA-henkivakuutusyhtiö aikoo Suomessa tarjota palvelujaan. Jos ulkomaisen ETA-henkivakuutusyhtiön tarkoituksena olisi

edustajansa välityksellä olla yhteydessä Suomessa potentiaalisin vakuutuksenottajiin tai kohdistaa heihin henkilökohtaisesti suunnattuja markkinointitoimenpiteitä kuten suoramarkkinointia, vakuutusyhtiön olisi haettava sosiaali- ja terveysministeriöltä toimintalupa lakiehdotuksen 7 §:n mukaisesti. Tämän pykälän mukaisesta ilmoituksenvaraisesta toiminnasta puolestaan olisi kysymys, jos ulkomainen ETA-henkivakuutusyhtiö aikoo harjoittaa vain niin sanottua henkivakuutusten passiivista tarjontaa eli myöntää vakuutuksia sellaisille vakuutuksenottajille, jotka esimerkiksi vakuutusyhtiön suomalaisissa lehdissä, televisiossa ja radiossa harjoittaman mainonnan seurauksena ottaisivat oma-aloitteisesti yhteyttä vakuutusyhtiön ulkomaiseen toimipaikkaan vakuutus sopimuksen solmimiseksi.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan ulkomainen ETA-vahinkovakuutusyhtiö saisi ilman sosiaali- ja terveysministeriön antamaa toimintalupaa harjoittaa Suomessa vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa myöntämällä 6 §:ssä tarkoitettuja suuria riskejä koskevia vakuutuksia. Jos yhtiö aikoo harjoittaa Suomessa vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa myöntämällä muita vahinkovakuutusriskejä koskevia vakuutuksia, sen olisi siis haettava 7 §:n mukaisesti sosiaali- ja terveysministeriöltä toimintalupaa. Säännös perustuu toisen vahinkovakuutusdirektiivin 16 artiklaan.

Toisen henkivakuutusdirektiivin 13 ja 14 artiklassa säädetään toisen vahinkovakuutusdirektiivin 16 artiklaa vastaavasta ilmoituksenvaraisesta vapaan tarjonnan aloittamisesta. Pelkkä ilmoitus riittää, kun kysymys on henkivakuutusten niin sanotusta passiivisesta tarjonnasta. Tällä tarkoitetaan sitä, että asiakkaan tulee omasta aloitteestaan kääntyä toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevan vakuutusyhtiön toimipaikan puoleen.

Toisen henkivakuutusdirektiivin 13 artiklan 1 kohdassa määritellään ne tilanteet, jolloin vakuutuksenottajan katsotaan toimineen oma-aloitteisesti. Artiklan 1 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan mukaan vakuutuksenottajan katsottaisiin toimineen oma-aloitteisesti, jos sopimus tehdään joko vakuutusyhtiön toimipaikan sijaintivaltiossa tai siten, että kumpikin osapuoli tekee sopimuksen omasta jäsenvaltiossaan käsin (yksityishenkilö siis vakinaisen asuinpaikkansa valtiosta), eikä vakuutusyhtiö tai sen edustaja ole ottanut vakuutuksenottajaan yhteyttä hänen vakinaisen asuinpaikkansa

jäsenvaltiossa eikä vakuutuksenottajaan myöskään ole otettu yhteyttä hänelle henkilökohtaisesti osoitetulla markkinointitoimenpiteellä.

Pykälän 1 momentin 2 kohdassa ehdotetaan säädettäväksi edellä kuvatusta henkivakuutuksen passiivisesta tarjonnasta. Säännöksen mukaan ulkomainen ETA-henkivakuutusyhtiö saisi ilman sosiaali- ja terveysministeriön antamaa toimintalupaa harjoittaa Suomessa vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa tekemällä henkivakuutus sopimuksia sellaisten vakuutuksenottajien kanssa, jotka oma-aloitteisesti ottavat yhteyttä vakuutusyhtiön ulkomaiseen toimipaikkaan vakuutus sopimuksen tekemiseksi. Säännös vastaisi toisen henkivakuutusdirektiivin 13 artiklan 1 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan mukaista tilannetta. Ulkomainen ETA-henkivakuutusyhtiö saisi näin ollen pykälän 1 momentin 2 kohdan perusteella tarjota palvelujaan Suomessa mainostamalla suomalaisissa lehdissä, televisiossa ja radiossa. Myös yleiset esimerkiksi jokaiseen talouteen jaettavat mainokset olisivat sallittuja. Sen sijaan ulkomainen ETA-henkivakuutusyhtiö ei saisi kohdistaa mahdollisiin asiakkaisiin henkilökohtaisesti suunnattuja markkinointitoimenpiteitä. Suoramainonta, puhelinmyynti ja muu suoramarkkinointi olisi siten kiellettyä. Vakuutusyhtiö ei myöskään voisi edustajaansa käyttäen olla Suomessa yhteydessä vakuutuksenottajiin vakuutus sopimuksen tekemiseksi.

Toisen henkivakuutusdirektiivin 13 artiklan 1 kohdan toisen luetelmakohdan mukaisesti vakuutuksenottajan katsottaisiin toimineen oma-aloitteisesti myös silloin, kun hän ottaisi yhteyttä toimenpiteistä sijoittautumisvapauden sekä palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi vakuutusasiamiesten ja vakuutusvälittäjien (ISIC ryhmästä 360) toiminnassa, sekä erityisesti kyseistä toimintaa koskevista siirtymätoimenpiteistä annetun EY:n neuvoston direktiivin (77/92/ETY) 2 artiklan 1 kohdan a alakohdassa määriteltyyn vakuutusvälittäjään saadaksen tietoja ulkomaisten vakuutusyhtiöiden tarjoamista vakuutuksista tai tehdäkseen tällaisen välittäjän kautta vakuutus sopimuksen.

Pykälän 2 momentin mukaan yhtiö voisi aloittaa 1 momentissa tarkoitettun vakuutuspalvelujen vapaan tarjonnan tai laajentaa toimintaansa uusiin vakuutusluokkiin ilmoitettuaan asiasta sosiaali- ja terveysministeriölle ja toimittuaan ministeriölle sen vaatimat asiakirjat ja selvitykset. Ministeriölle ehdotetaan annetta-

vaksi valtuutus antaa tarkemmat määräykset ilmoituksesta ja siihen liitettävistä asiakirjoista ja selvityksistä, sillä toisen vahinkovakuutusdirektiivin 16 artiklan tai toisen henkivakuutusdirektiivin 14 artiklan yksityiskohtaisia säännöksiä ei ole tarkoituksenmukaista sisällyttää lakitekstiin.

Toisen vahinkovakuutusdirektiivin 26 artiklan 1 kohdan mukaan ne riskit, jotka voidaan kattaa yhteisön rinnakkaisvakuutusliikettä koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun EY:n neuvoston direktiivin (78/473/ETY) mukaisesti rinnakkaisvakuutuksella, ovat vahinkovakuutusdirektiiveissä määriteltyjä suuria riskejä. Artiklan 2 kohdan mukaan direktiivin säännöksiä, jotka koskevat suuria riskejä, sovelletaan johtavaan vakuutuksenantajaan. Tästä syystä pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että pykälän 2 momentissa tarkoitettu ilmoitusvelvollisuus koskisi rinnakkaisvakuutuksessa ainoastaan johtavaa vakuutuksenantajaa. Rinnakkaisvakuutuksella tarkoitettaisiin edellä mainitun direktiivin mukaista yhteisön rinnakkaisvakuutusta. Johtavalla vakuutuksenantajalla tarkoitettaisiin sitä vakuutusyhtiötä, joka määrää vakuutuksen ehdot ja maksut.

9 §. Pykälässä säädettäisiin toisen vahinkovakuutusdirektiivin 13 artiklan ja toisen henkivakuutusdirektiivin 16 artiklan mukaisesti tilanteista, joissa vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa Suomessa harjoittaisi ulkomaisesta toimipaikasta käsin sellainen ulkomainen ETA-vakuutusyhtiö, jolla on täällä ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetussa laissa tarkoitettu edustusto. Lähtökohtana direktiivien säännösten mukaisesti olisi, että toimintalupaa edellyttävänä vakuutuspalvelujen vapaana tarjontana voitaisiin Suomessa harjoittaa vain sellaista vakuutustoimintaa, jonka harjoittamiseen yhtiön Suomeen perustetulla edustustolla ei ole toimilupaa.

Pykälän 1 momentin mukaan ulkomainen ETA-vahinkovakuutusyhtiö voisi ulkomaisesta toimipaikasta käsin myöntää vakuutuspalvelujen vapaan tarjonnan perusteella vain 6 §:ssä tarkoitettuja suuria riskejä koskevia vakuutuksia sekä sellaisia vahinkovakuutuksia, joiden myöntämiseen yhtiöllä ei ole Suomessa toimilupaa.

Pykälän 2 momentti sääntelisi 1 momenttia vastaavan tilanteen henkivakuutusten osalta. Näin ollen jos ulkomaisella ETA-vakuutusyhtiöllä olisi täällä ulkomaisten vakuutusyhtiöi-

den toiminnasta Suomessa annetussa laissa tarkoitettu edustusto, yhtiö voisi ulkomaisesta toimipaikasta harjoittaa vakuutuspalvelujen vapaan tarjonnan perusteella vain 8 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua toimintaa sekä myöntää sellaisia henkivakuutuksia, joiden myöntämiseen yhtiöllä ei ole Suomessa toimilupaa.

Vakuutuspalvelujen vapaan tarjonnan harjoittaminen

10 §. Pykälän 1 momentissa asetettaisiin ulkomaiselle ETA-vakuutusyhtiölle velvollisuus vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa Suomessa harjoittaessaan noudattaa Suomen lakia ja hyvää vakuutustapaa. Säännös vastaa vakuutusyhtiölain 14 luvun 5 §:ää ja ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 4 ja 20 §:ää. Se olisi myös sopusoinnussa vapaata tarjontaa koskevien toisen vahinkovakuutusdirektiivin 15 artiklan 3 kohdan ja 19 artiklan 2 kohdan sekä vastaavasti toisen henkivakuutusdirektiivin 12 artiklan 3 kohdan ja 20 artiklan 2 kohdan säännösten kanssa.

Ulkomaisten ETA-vakuutusyhtiön tulisi näin ollen noudattaa vastaavia periaatteita vakuutuspalveluja Suomeen tarjotessaan, kuin mitä Suomessa toimivilta kotimaisilta vakuutusyhtiöiltä ja tänne perustetuilta ulkomaisten vakuutusyhtiöiden edustustoilta vaaditaan. Vakuutusyhtiön olisi harjoitettava vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa siten, että yhtiön toiminta on lakien, muiden säädösten sekä annettujen hallinnollisten määräysten ja ohjeiden mukaista. Yhtiön tulee noudattaa sopimusehdoissa kohtuullisuutta ja korvaustoiminnan hoitamisessa tasapuolisuutta ja oikeudenmukaisuutta. Vakuutusyhtiön on lisäksi esimerkiksi kuluttajavakuutusten markkinoinnissa ja sopimusehdoissa otettava huomioon kuluttajansuojalain (38/78) säännökset. Arvioitaessa, onko vakuutusyhtiö noudattanut hyvää vakuutustapaa, ei ratkaisevaa ole se, mitä ulkomaisten yhtiön toimintamaassa pidetään hyvänä vakuutustapana, vaan mitä Suomessa on voimassa.

Pykälän 2 momentin mukaan tässä laissa tarkoitettuihin vakuutus sopimuksiin sovellettavasta laista säädettäisiin erikseen. Sovellettavaa lakia koskevat säännökset sisältyvät toisen vahinkovakuutusdirektiivin 7 artiklaan ja toisen henkivakuutusdirektiivin 4 artiklaan. Lisäksi momentissa viitataan velvollisuuden suo-

rittää niin sanottua vakuutusmaksuveroa ja palosuojelumaksua, mistä niin ikään säädetäisiin erikseen.

11 §. Ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön olisi harjoittaessaan vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa sosiaali- ja terveysministeriön myöntämän toimintaluvan perusteella haettava pykälässä säädetyille perusteille ministeriön vahvistus. Pykälä vastaisi sisällöltään vakuutusyhtiölain 13 luvun säännöksiä. Ulkomaisilta ETA-vakuutusyhtiöiltä vaadittaisiin siten samaa perusteiden hyväksymistä kuin suomalaisilta vakuutusyhtiöiltä.

Toisen henkivakuutusdirektiivin 24 artiklan 1 kohdan mukaan, jos palvelujen vapaa tarjonta edellyttää sen jäsenvaltion viranomaisen antamaa lupaa, jossa palveluja tarjotaan, päätetään tämän jäsenvaltion viranomaisten valvonnassa ja sen antamien säännösten mukaisesti vakuutusteknisen vastuuvelan määrästä, mukaan lukien vakuutusmaksuvastuu, sekä voitonjakoa ja kyseisten sopimusten takaisinosto- ja vapaakirja-arvoja koskevista määräyksistä. Lisäksi toisen henkivakuutusdirektiivin 19 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat vakuutuksenottajien suojaamiseksi pitää voimassa lakeja, asetuksia tai hallinnollisia määräyksiä, jotka erityisesti koskevat yleisten ja erityisten vakuutusehtojen, vakuutuksenottajien kanssa asioitaessa käytettävien lomakkeiden ja muiden painettujen asiakirjojen, maksuperusteiden ja muiden tavanomaisessa valvonnassa tarvittavien asiakirjojen hyväksymistä, kuitenkin vain edellytyksin, että palveluja tarjoavan yrityksen toimipaikan sijaintivaltion määräykset eivät anna vakuutuksenottajille riittävää suojaa ja että asetettavat vaatimukset eivät ulotu pitemmälle kuin tässä suhteessa on tarpeen. Tästä syystä pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön olisi harjoittaessaan vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa 7 §:ssä tarkoitettuna toimintaluvan perusteella haettava sosiaali- ja terveysministeriöltä vahvistus 1 momentin 1—6 kohdassa luetelluille perusteille. Jos palvelujen vapaata tarjontaa harjoitettaisiin ministeriölle tehtävän 8 §:ssä tarkoitettuna ilmoituksen nojalla, ei perusteiden vahvistamista toisen henkivakuutusdirektiivin 19 artiklan 2 kohdan ja 24 artiklan 2 kohdan mukaan voida vaatia.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan ulkomaisen ETA-henkivakuutusyhtiön olisi noudatettava vastuuvelan laskemisessa sosiaali-

ja terveysministeriön vahvistamia perusteita. Säännös perustuu toisen henkivakuutusdirektiivin 24 artiklan 1 kohtaan.

Pykälän 1 momentin 2 kohdassa ehdotetaan toisen henkivakuutusdirektiivin 19 artiklan 1 kohdan mukaisesti säädettäväksi, että henkivakuutuksessa on noudatettava sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamia perusteita, joissa määrätään, miten vakuutusmaksut lasketaan.

Pykälän 1 momentin 3 kohdassa ehdotetaan säädettäväksi, että ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön on harjoittaessaan henkivakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa Suomessa noudatettava sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamia perusteita, joissa määrätään vapaakirjasta ja takaisinostosta. Säännös perustuu toisen henkivakuutusdirektiivin 24 artiklan 1 kohtaan.

Pykälän 1 momentin 4 kohdassa ehdotetaan säädettäväksi, että ulkomaisen ETA-henkivakuutusyhtiön olisi haettava ministeriön vahvistus myös perusteille, joissa määrätään vakuutusmaksun laiminlyönnin seuraamuksista. Säännös perustuu toisen henkivakuutusdirektiivin 19 artiklan 1 kohtaan.

Ulkomaisen ETA-henkivakuutusyhtiön olisi pykälän 1 momentin 5 kohdan mukaan haettava vahvistus myös perusteille, joissa määrätään vakuutuksenottajien oikeuksista, kun vakuutus muun syyn kuin takaisinoston takia ennen sovittua aikaa lakkaa tai yhtiö muuten vapautuu vastuustaan. Säännös perustuu toisen henkivakuutusdirektiivin 19 artiklan 1 kohtaan.

Toisen henkivakuutusdirektiivin 24 artiklan 1 kohtaan perustuen pykälän 1 momentin 6 kohdassa ehdotetaan säädettäväksi, että ulkomaisen ETA-henkivakuutusyhtiön olisi noudatettava sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamia perusteita, joissa määrätään vakuutukseen liittyvistä lisäeduista, joihin yhtiö ei ole vakuutussopimuksessa sitoutunut.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin ulkomaiselle ETA-vahinkovakuutusyhtiölle velvollisuus hakea erälle perusteille sosiaali- ja terveysministeriön vahvistus silloin, kun yhtiö harjoittaisi vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa 7 §:ssä tarkoitettuna toimintaluvan perusteella. Säännös perustuu toisen vahinkovakuutusdirektiivin 18 artiklan 1 kohtaan ja 23 artiklan 1 kohtaan. Myöskään vahinkovakuutuksessa perusteiden vahvistuttamista ei siis vaadittaisi silloin, kun vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa harjoite-

taan 8 §:n mukaisesti sosiaali- ja terveysministeriölle tehtävän ilmoituksen nojalla.

Ulkomaisen ETA-vahinkovakuutusyhtiön olisi 2 momentin mukaan noudatettava vastuuvelan laskemisessa sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamia perusteita.

Jos yhtiö myöntäisi vahinkovakuutuksia kymmentä vuotta pitemmäksi ajaksi, olisi sen näissä pitkäaikaisissa vakuutuksissa noudatettava lisäksi sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamia perusteita, joissa määrätään:

- a) miten vakuutusmaksut lasketaan,
- b) vapaakirjasta ja takaisinostosta,
- c) vakuutusmaksun laiminlyönnin seuraamuksista,
- d) vakuutuksenottajan oikeuksista, kun vakuutus muun syyin kuin takaisinoston takia ennen sovittua aikaa lakkaa tai yhtiö muuten vapautuu vastuustaan sekä
- e) vakuutukseen liittyvistä lisäeduista, joihin yhtiö vakuutus sopimuksessa ei ole sitoutunut.

Lyhyemmäksi ajaksi myönnettäviä vahinkovakuutuksia varten ei edellä mainittuja perusteita siis tarvitsisi vahvistaa, poikkeuksena on liikennevakuutus, jonka maksuperusteiden vahvistamisen menettelystä säädetään liikennevakuutuslaissa.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan annettavaksi sosiaali- ja terveysministeriölle valtuutus antaa määräyksiä vastuuvelan katteena olevien varojen sijoittamisesta ja sijainnista sekä näiden varojen vastaavuudesta niihin valuuttoihin nähden, joita käyttäen 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin vakuutus sopimuksiin perustuvat velvoitteet on täytettävä.

Pykälän 4 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että sosiaali- ja terveysministeriö voi henkivakuutuksessa myöntää poikkeuksia 1 momentin 2 (vakuutusmaksut), 4 (vakuutusmaksun laiminlyönnin seuraamukset) ja 5 (muun muassa vakuutuksenottajan oikeuksista vakuutuksen lakatessa) kohdassa säädetyistä velvollisuudesta hakea vahvistus perusteille, jos perusteiden vahvistaminen ei olisi tarpeen vakuutusten käsittämien etujen turvaamiseksi.

Vahinkovakuutuksessa ministeriö voisi kymmentä vuotta pitemmäksi ajaksi tehtävien vakuutusten osalta myöntää poikkeuksia paitsi edellä mainituissa niin myös 3 (vapaakirja ja takaisinosto) ja 6 (lisäedut) kohdassa säädetyistä velvollisuudesta hakea vahvistus perusteille. Samoin kuin henkivakuutuksessa olisi vahinkovakuutuksessa poikkeuksen myöntäminen

mahdollista, jos perusteiden vahvistaminen ei olisi tarpeen vakuutettujen etujen turvaamiseksi.

12 §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että 11 §:ssä säädetyistä perusteista olisi lisäksi vastaavasti voimassa, mitä vakuutusyhtiölain 13 luvun 5 §:ssä säädetään. Vakuutusyhtiölain kyseisen säännöksen mukaan perusteet on laadittava silmälläpitäen vakuutettujen etujen turvaamista ja perusteiden kohtuullisuutta. Tasaapuisuus- ja turvaavuussyistä olisi ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön perusteiden kohdalla sovellettava samoja periaatteita.

13 §. Pykälässä säädettäisiin toisen vahinkovakuutusdirektiivin 21 artiklan ja toisen henkivakuutusdirektiivin 22 artiklan mukaisesti siitä, milloin ja miten ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön on ilmoitettava vakuutuksenottajalle vakuutuksen myöntävän yhtiön pääkonttorin ja toimipaikan osoite.

Pykälän 1 momentin mukaan vakuutuksenottajalle olisi ennen vakuutus sopimuksen tekemistä ilmoitettava, missä jäsenvaltiossa olevan toimipaikan kanssa sopimus on tarkoitus tehdä.

Pykälän 2 momentin mukaan olisi jokaisessa vakuutuksenottajalle tai vakuutetulle annettavassa asiakirjassa aina annettava tieto vakuutuksen myöntävästä toimipaikasta.

Pykälän 3 momentissa säädetään niin sanottujen suurten riskien osalta poikkeus ilmoitusvelvollisuudesta siten, ettei tietoa toimipaikan sijaintivaltioista tarvitsisi antaa, jos sopimus koskisi 6 §:ssä tarkoitettua suurta riskiä.

Pykälän 4 momentin mukaan olisi kuitenkin, myös 6 §:ssä tarkoitetuissa tilanteissa, vakuutus sopimuksessa tai muussa vakuutusturvan myöntämisestä koskevassa asiakirjassa sekä vakuutuksenottajaa sitovassa vakuutushakemuksessa aina mainittava vakuutuksen myöntävän toimipaikan osoite sekä vakuutusyhtiön pääkonttorin osoite.

14 §. Toisen henkivakuutusdirektiivin 13 artiklan 1 kohdan toisen luetelmakohtan mukaan vakuutuksenottajan on kääntyessään vakuutuksenvälittäjän puoleen saadakseen tietoja muissa jäsenvaltioissa toimivien henkivakuutusyhtiöiden tarjoamista tuotteista tai tehdäksseen henkivakuutus sopimuksen tällaisen muussa jäsenvaltiossa toimivan yhtiön kanssa allekirjoitettava ilmoitus, joka sisältää toimeksianton vakuutuksenvälittäjälle ja jonka mukaan vakuutuksenottaja on tietoinen siitä, että ulkomaisen vakuutusyhtiön valvonnasta on vas-

tuussa ulkomaisen vakuutusyhtiön toimipaikan valvontaviranomainen. Tästä syystä pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että vakuutusvälittäjä on ottaessaan vastaan vakuutuksen hankkimista ulkomaisesta ETA-henkivakuutusyhtiöstä koskevan toimeksianton huolehdittava siitä, että vakuutuksenottaja toimeksiantosopimuksen lisäksi allekirjoittaa ilmoituksen, jonka tarkoituksena on varmistua siitä, että vakuutuksenottaja ymmärtää ulkomaisen vakuutusyhtiön olevan yksinomaan ulkomaisten viranomaisten valvonnassa. Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaisi ilmoituksen sanamuodon.

Toisen henkivakuutusdirektiivin 13 artiklan 2 kohdan mukaan vakuutuksenottajan on tehdessään vakuutussopimuksen henkivakuutuksen passiivista tarjontaa harjoittavan ulkomaisen henkivakuutusyhtiön kanssa allekirjoitettava direktiivin liitteenä olevan tekstin mukainen ilmoitus, jonka mukaan hän on tietoinen siitä, että sitoumukseen sovelletaan sen jäsenvaltion valvontamääräyksiä, jossa vakuutusyhtiön toimipaikka on. Tästä syystä pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että ulkomaisen ETA-henkivakuutusyhtiön on harjoittaessaan sellaista vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa, joka perustuu lain 8 §:ään, huolehdittava siitä, että vakuutuksenottaja ennen vakuutussopimuksen tekemistä allekirjoittaa edellä tarkoitettun ilmoituksen. Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaisi erikseen ilmoituksen sanamuodon.

15 §. Toisen vahinkovakuutusdirektiivin 11 artiklan 5 ja 6 kohdan mukaan luovutettaessa vakuutuspalvelujen vapaan tarjonnan perusteella tehtyjen vakuutussopimusten koko kanta tai osa siitä on luovutukselle saatava myös sen jäsenvaltion viranomaisen suostumus, jossa tapahtuneen vakuutuspalvelujen vapaan tarjonnan perusteella luovutettava vakuutuskanta on syntynyt. Toisen henkivakuutusdirektiivin 6 artiklan 5 ja 6 kohta sisältää vastaavat säännökset. Tästä syystä ehdotetaan pykälän 1 momentissa säädettäväksi, että vakuutuspalvelujen vapaan tarjonnan perusteella tehtyjen vakuutussopimusten koko suomalainen kanta tai osa siitä voitaisiin siirtää toiselle ulkomaiselle ETA-vakuutusyhtiölle siten, että ensin mainittu vakuutusyhtiö vapautuisi vastuusta vakuutuksenottajia kohtaan. Kannan luovutus vaatisi kuitenkin sosiaali- ja terveysministeriön suostumuksen. Ministeriö voisi evätä luvan, jos toimenpide loukkaisi vakuutusten käsittämiä etuja tai jos sen katsottaisiin vaarantavan

vakuustoitiminnan tervettä kehitystä. Epäysperusteet olisivat samat kuin vakuutusyhtiölain 16 luvun 3 §:n mukaan suomalaisen vakuutusyhtiön luovuttaessa vakuutuskantansa tai osan siitä toiselle vakuutusyhtiölle. Toisen vahinkovakuutusdirektiivin 11 artiklan 7 kohdan toisen kappaleen ja toisen henkivakuutusdirektiivin 6 artiklan 7 kohdan toisen kappaleen mukaan jäsenvaltiot voivat antaa vakuutuksenottajille kannanluovutustilanteissa mahdollisuuden irtisanoa sopimuksensa määräjän kuluessa vakuutuskannan luovutuksesta. Koska vastaava oikeus sisältyy vakuutusyhtiölain 16 luvun 5 §:ään, ehdotetaan, että luovutettuun vakuutuskantaan kuuluvan vakuutuksen ottajalla olisi oikeus purkaa vakuutussopimuksensa.

Koska toisen vahinkovakuutusdirektiivin 11 artiklan ja toisen henkivakuutusdirektiivin 6 artiklan säännökset vakuutuskannan luovuttamisesta sisältävät monia yksityiskohtaisia säännöksiä luovutuksesta ja sen edellytyksistä sekä vakuutuksenottajan purkamisoikeuden käyttämisestä, ehdotetaan tarkoituksenmukaisuus- syistä pykälän 2 momentissa säädettäväksi, että sosiaali- ja terveysministeriö antaisi tarkemmat määräykset näistä kysymyksistä.

Valvonta

16 §. Toisen vahinkovakuutusdirektiivin ja toisen henkivakuutusdirektiivin lähtökohtana vakuutusyhtiöiden valvonnassa on, että ensisijainen vastuu valvonnasta on sen jäsenvaltion valvontaviranomaisella, jossa vakuutusyhtiön toimipaikka sijaitsee. Kuitenkin myös sen maan valvontaviranomainen, jossa palveluja tarjotaan, valvoo vakuutuspalvelujen vapaan tarjonnan harjoittamista ja voi eräissä tilanteissa puuttua toiminnan harjoittamiseen. Direktiivit sisältävätkin tämän vuoksi monia säännöksiä yhteistyöstä jäsenvaltioiden toimivaltaitten valvontaviranomaisten kesken.

Toisen vahinkovakuutusdirektiivin 19 artiklan 1 kohdassa ja toisen henkivakuutusdirektiivin 20 artiklan 1 kohdassa veloitetaan jokainen vakuutuspalveluja tarjoava yritys antamaan sen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, jossa palveluja tarjotaan, kaikki vakuutusyhtiöiden valvonnan toteuttamiseksi viranomaisen tarvitsemat asiakirjat ja selvitykset. Tietojenantovelvollisuuden edellytyksenä kuitenkin on, että myös kyseiseen jäsenvaltioon toimipaikan perustaneet yritykset olisivat vel-

vollisia vastaavassa tilanteessa niin tekemään. Lisäksi toisen vahinkovakuutusdirektiivin 10 artiklan viimeisessä kappaleessa ja toisen henkivakuutusdirektiivin 5 artiklan viimeisessä kappaleessa säädetään jäsenvaltioille mahdollisuus antaa valvontaviranomaiselle oikeus saada käyttöönsä kaikki tiedot vakuutuksenvälittäjien hallussa olevista sopimuksista. Koska vakuutusyhtiölain 14 luvun 3 § ja ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 23 § sisältävät edellä mainittuja artikloja pääosin vastaavat säännökset, ehdotetaan pykälässä annettavaksi sosiaali- ja terveysministeriölle oikeus saada ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön ulkomaiselta toimipaikalta sekä Suomessa toimivalta vakuutuksenvälittäjältä tiedot, jotka ovat tarpeen ministeriön tämän lain mukaisten tehtävien suorittamiseksi.

17 §. Pykälässä säädettäisiin Suomen valvontaviranomaisen ja muiden maiden valvontaviranomaisten välisestä tietojen vaihdosta sekä eräistä muista salassapitovelvollisuutta koskevista poikkeuksista. ETA-valtioiden osalta pykälä perustuu toisen vahinkovakuutusdirektiivin 19 artiklan ja toisen henkivakuutusdirektiivin 20 artiklan säännöksiin vakuutusyhtiöiden valvontaa koskevien tietojen vaihdosta.

Pykälän 1 momentissa sosiaali- ja terveysministeriölle ehdotetaan annettavaksi salassapitosäännösten estämättä oikeus antaa toisen valtion valvontaviranomaiselle sen tarvitsemia tietoja. Tietojen luovutuksen edellytyksenä olisi kuitenkin, että tiedot olisivat myös tuossa toisessa valtiossa salassapitovelvollisuuden piirissä. Sosiaali- ja terveysministeriö olisi puolestaan lakiehdotuksen 23 §:n mukaan velvollinen pitämään salassa ne tiedot, jotka ministeriö tämän lain perusteella saa toisen valtion valvontaviranomaiselta. Lisäksi ministeriö voisi antaa valvonnan yhteydessä kertyneitä tietoja toiselle kotimaiselle viranomaiselle edellyttäen, että tällä lain mukaan on oikeus kyseisten tietojen saamiseen.

Jotta sosiaali- ja terveysministeriö voisi julkaista ulkomaisten ETA-vakuutusyhtiöiden tässä laissa tarkoitettusta toiminnasta, asemasta ja kehityksestä Suomessa vastaavia tilastoja, joita se julkaisee suomalaisten vakuutusyhtiöiden ja tänne sijoittautuneiden ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta ja tilasta, ehdotetaan tästä otettavaksi pykälän 2 momenttiin oma säännöksensä.

18 §. Toisen vahinkovakuutusdirektiivin 19 artiklan 2 kohdan ja toisen henkivakuutusdi-

rektiivin 20 artiklan 2 kohdan mukaan sen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen, jossa palveluja tarjotaan, on todettuaan, ettei vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa harjoittava vakuutusyhtiö noudata kyseisessä valtiossa voimassa olevia säännöksiä, ensin vaadittava vakuutusyhtiötä lopettamaan säännösten vastainen toiminta. Vastaava säännös sisältyy myös vakuutusyhtiölain 14 luvun 5 §:ään ja ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 26 §:ään.

Pykälän 1 momentissa ehdotetaan tämän vuoksi säädettäväksi, että sosiaali- ja terveysministeriö voisi antaa vastoin lakia, toimintalupaansa, yhtiöjärjestyksensä tai sääntöjään, vakuutusta varten vahvistettuja perusteita taikka tämän lain nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä rikkovalle ulkomaiselle ETA-vakuutusyhtiölle huomautuksen, kehottaa yhtiötä korjaamaan asian määräajassa tai kieltää yhtiötä jatkamasta ministeriön virheellisenä pitämää menettelyä.

Pykälän 2 momentissa annettaisiin ministeriölle mahdollisuus asettaa uhkasakko 1 momentissa tarkoitettun kehotuksen tai kiellon tehosteeksi. Uhkasakon tuomitsisi maksettavaksi Uudenmaan lääninhallitus.

Jos yhtiö jättää noudattamatta 1 momentissa tarkoitettua kehotusta tai kieltoa, ministeriön tulisi 3 momentin mukaan ilmoittaa asiasta sen jäsenvaltion valvontaviranomaiselle, jossa palvelujen vapaata tarjontaa harjoittava vakuutusyhtiön toimipaikka sijaitsee. Säännös perustuu toisen vahinkovakuutusdirektiivin 19 artiklan 3 kohtaan ja toisen henkivakuutusdirektiivin 20 artiklan 3 kohtaan, joiden mukaan sen jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset, jossa palveluja tarjotaan, ilmoittavat asiasta sen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, jossa toimipaikka on. Viimeksi mainitun viranomaisen tulee direktiivien säännösten mukaan ryhtyä kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin varmistukseen, että kyseinen yritys lopettaa säännösten vastaisen toiminnan. Toimenpiteiden luonteesta tulee ilmoittaa sen jäsenvaltion viranomaiselle, jossa palveluja tarjotaan.

Pykälän 4 momentin mukaan ministeriö voisi ilmoittaa 3 momentissa tarkoitettua asiasta myös ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön kotimaan valvontaviranomaisille. Säännös perustuu toisen vahinkovakuutusdirektiivin 19 artiklan 3 kohdan toiseen kappaleeseen ja vastavasti toisen henkivakuutusdirektiivin 20 artiklan 3 kohdan toiseen kappaleeseen.

19 §. Toisen vahinkovakuutusdirektiivin 19 artiklan 4 kohdan ja toisen henkivakuutusdirektiivin 20 artiklan 4 kohdan mukaan tulee sen jäsenvaltion viranomaisen, jossa palveluja tarjotaan, ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin estääkseen säännösten vastaisen toiminnan jatkamisen ja kieltää yritystä tekemästä uusia sitoumuksia palvelujen vapaan tarjonnan perusteella, jos yritys edelleen jatkaa säännösten vastaista toimintaansa toimipaikkansa viranomaisen suorittamista toimenpiteistä huolimatta tai koska nämä toimenpiteet osoittautuvat riittämättömiksi tai koska niihin ei ole kyseisessä jäsenvaltiossa ryhdytty.

Tästä syystä pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että sosiaali- ja terveystoimintamääräyksiin voisi, jos ulkomainen ETA-vakuutusyhtiö edelleen toimisi vastoin ministeriön antamaa kehotusta tai kieltoa, kieltää yhtiötä harjoittamasta vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa Suomessa. Jos toiminnan harjoittamiseen Suomessa olisi annettu lakiehdotuksen 7 §:n mukainen toimintalupa, ministeriö voisi rajoittaa tai peruuttaa yhtiön toimintaluvan. Säännös vastaa vakuutusyhtiölain 14 luvun 5 §:n ja ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 26 §:n säännöksiä.

Toisen vahinkovakuutusdirektiivin 19 artiklan 6 kohdan ja toisen henkivakuutusdirektiivin 20 artiklan 6 kohdan mukaan voivat sen jäsenvaltion viranomaiset, jossa palveluja tarjotaan, soveltaa kansallisen lainsäädäntönsä mukaisia pakkokeinoja vakuutuspalveluja tarjoavan yrityksen alueellaan sijaitsevaan omaisuuteen. Koska vakuutusyhtiölain 14 luvun 6 §:n ja ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 27 §:n mukaan sosiaali- ja terveystoimintamääräyksillä on mahdollisuus eräin edellytyksin ottaa haltuunsa vakuutusyhtiön omaisuutta tai kieltää yhtiötä luovuttamasta tai panttaamasta tällaista omaisuutta, ehdotetaan pykälän 2 momentissa säädettäväksi, että ministeriö voisi rajoittaessaan tai peruuttaessaan ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön toimintaluvan ottaa haltuunsa yhtiön Suomessa olevaa omaisuutta taikka kieltää yhtiötä luovuttamasta tai panttaamasta tällaista omaisuutta. Ulkomaisella ETA-vakuutusyhtiöllä olisi Suomessa omaisuutta esimerkiksi silloin, kun yhtiö olisi lakiehdotuksen 11 §:ään perustuen sijoittanut tänne vastuuvelan katteena olevia varoja.

20 §. Sekä toinen vahinkovakuutusdirektiivi että toinen henkivakuutusdirektiivi sisältävät

useita säännöksiä, joiden mukaan toimivaltaisen viranomaisen päätökseen on voitava hakea muutosta tuomioistuimessa. Tällaisia säännöksiä sisältyy muun muassa toisen vahinkovakuutusdirektiivin 15 artiklan 6 kohtaan ja 19 artiklan 7 kohtaan, toisen henkivakuutusdirektiivin 12 artiklan 6 kohtaan ja 20 artiklan 7 kohtaan. Muutoksenhausta hallintoasioissa annetun lain (154/54) 4 §:ään perustuva yleinen valitusoikeus hallintoasioissa toteuttaa Suomessa direktiivin kyseisen vaatimuksen. Pykälään ehdotetaan otettavaksi viittaus muutoksenhausta hallintoasioissa annettuun lakiin.

Koska toisen vahinkovakuutusdirektiivin 19 artiklan 6 kohta ja toisen henkivakuutusdirektiivin 20 artiklan 6 kohta antavat mahdollisuuden soveltaa jäsenvaltion lainsäädännön mukaisia hallinnollisia pakotteita, ehdotetaan pykälän 2 momenttiin otettavaksi säännös siitä, että päätös tai määräys, joka on annettu 16 §:n, 18 §:n 1 momentin tai 19 §:n 1 tai 2 momentin nojalla voidaan panna täytäntöön valituksesta huolimatta. Säännös vastaa vakuutusyhtiölain 14 luvun 10 §:n ja ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 47 §:n säännöstä.

Erinäiset säännökset

Toisen vahinkovakuutusdirektiivin 19 artiklan 5 kohdan ja toisen henkivakuutusdirektiivin 20 artiklan 5 kohdan mukaan direktiivien säännökset eivät vaikuta jäsenvaltioiden oikeuteen rangaista niiden alueella tapahtuneista kansallisten säännösten vastaisesta toiminnasta. Tämän vuoksi ehdotetaan 21—23 §:ssä säädettäväksi rangaistukset vakuutusliikkeen luvattomasta harjoittamisesta, vakuutusyhtiörikkoksesta sekä vakuutussalaisuuden luvattomasta ilmaisemisesta. Säännökset ovat samansisältöisiä voimassa olevien vakuutusyhtiölain säännösten kanssa.

21 §. Pykälä sisältäisi säännöksen vakuutusliikkeen luvattomasta harjoittamisesta sekä sosiaali- ja terveystoimintamääräyksiin kuulemisesta syytteen nostamisen ja rikosasian käsittelyn yhteydessä.

Suomessa vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa harjoittavalla ulkomaisella ETA-vakuutusyhtiöllä tulisi olla 7 §:n 1 momentissa tarkoitettu toimintalupa tai vakuutusyhtiön olisi ennen toiminnan aloittamista tehtävä 8 §:n 2 momentissa säädetty ilmoitus sosiaali- ja ter-

veysministeriölle. Suomeen sijoittautunut ulkomainen ETA-vahinkovakuutusyhtiö voi puolestaan vakuutuspalvelujen vapaan tarjonnan perusteella myöntää vain suuria riskejä koskevia vahinkovakuutuksia sekä myöntää sellaisia vahinkovakuutuksia, joihin yhtiöllä ei ole Suomessa toimilupaa. Vastaavasti Suomeen sijoittautunut ulkomainen ETA-henkivakuutusyhtiö saisi ulkomaisesta toimipaikasta käsin harjoittaa täällä vain henkivakuutuspalvelujen passiivista tarjontaa sekä myöntää sellaisia henkivakuutuksia, joihin yhtiön Suomessa olevalla edustustolla ei ole toimilupaa. Vakuutusyhtiö ei saisi Suomessa antaa uusia vakuutuksia, jos ministeriö on 19 pykälän 1 momentin nojalla niin määrännyt taikka jos yhtiön toimintalupa on lakannut. Näiden säännösten vastaisesti toimiva henkilö olisi pykälän 1 momentin mukaan tuomittava siten kuin vakuutusyhtiölaissa on säädetty vakuutusliikkeen luvattomasta harjoittamisesta. Vakuutusyhtiölain 18 luvun 3 pykälän mukaan rangaistuksena tästä rikoksesta on, jollei teko ole vähäinen, sakkoo tai vankeutta enintään 1 vuosi.

Vakuutusliikkeen harjoittamista koskevien säännösten soveltaminen edellyttää erityisasiantuntemusta. Tästä syystä ehdotetaan 2 momentissa säädettäväksi, että virallisen syyttäjän on ennen vakuutusliikkeen luvatonta harjoittamista koskevan syytteen nostamista hankittava sosiaali- ja terveysministeriön lausunto ja että tuomioistuimen on tätä rikosasiaa käsitellessään varattava ministeriölle tilaisuus tulla kuulluksi.

22 §. Pykälässä säädettäisiin rangaistuksesta sille, joka tämän lain mukaan sosiaali- ja terveysministeriölle toimitettavassa asiakirjassa antaa ministeriölle vääriä tietoja tai ministeriön 19 §:n 2 momentin nojalla määräämän kiellon vastaisesti luovuttaa tai panttaa ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön hallinnassa Suomessa olevaa omaisuutta.

Ulkomaiseen ETA-vakuutusyhtiöön kohdistuva viranomaisvalvonta perustuu olennaiselta osin ministeriölle annettuihin tietoihin. Sen tehosteeksi, että tiedot ovat oikeat, ehdotetaan väärin tietojen antaminen rangaistavaksi. Valvonnan tehokas toteuttaminen ja vakuutusasiakkaiden etujen suojaaminen vaativat myös, että yhtiön Suomessa olevaa omaisuutta koskevan luovutus- ja panttauskiellon rikkominen säädettäisiin rangaistavaksi.

Asianomainen henkilö olisi tuomittava siten kuin vakuutusyhtiölaissa säädetään vakuutus-

yhtiörikoksesta. Vakuutusyhtiölain 18 luvun 4 pykälän mukaan sanotusta teosta on tuomittava, jollei se ole vähäinen tai siitä ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

23 §. Pykälä sisältäisi rangaistussäännöksen vakuutuslalaisuuden luvattomasta ilmaisemisesta.

Pykälän 1 momentissa tarkoitettu salassapitovelvollisuus koskisi sekä ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön palveluksessa olevia henkilöitä että valvontatehtäviä suorittavia virkamiehiä. Asianomaisen suostumuksetta ei saisi antaa tietoja henkilön terveydentilasta tai taloudellisesta asemasta eikä liike- tai ammattisalaisuudesta.

Salassapitovelvollisuuden rikkonut henkilö olisi tuomittava vakuutusyhtiölain 18 luvun 6 §:ssä säädetyllä tavalla eli sakkoon, jollei teko ole vähäinen tai siitä muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta.

Pykälän 2 momentin mukaan kysymyksessä olisi asianomistajarikos, toisin sanoen virallinen syyttäjä ei saisi nostaa syytettä vakuutuslalaisuuden luvattomasta ilmaisemisesta, ellei asianomistaja ole ilmoittanut rikosta syytteen panttavaksi.

24 §. Pykälän mukaan tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta annettaisiin tarvittaessa asetuksella.

25 §. Laki tulisi voimaan ETA-sopimuksen voimaan tullessa. Voimaantulon ajankohdasta säädettäisiin asetuksella.

Toisen henkivakuutusdirektiivin 27 artiklan mukaan jokainen jäsenvaltio voi 31 päivään joulukuuta 1994 saakka rajata henkivakuutuksen passiivisen tarjonnan ulkopuolelle sellaiset ryhmävakuutus sopimukset, jotka on tehty vakuutetun henkilön työ sopimukseen tai ammatilliseen toimintaan liittyen. Tätä on direktiivin johdanto-osan mukaan pidetty tarpeellisenä, jotta jäsenvaltioilla olisi mahdollisuus sopeuttaa lainsäädäntönsä siten, että henkivakuutusten passiivinen tarjonta olisi mahdollista myös ryhmähenki- ja ryhmäeläkevakuutuksissa. Pykälän 2 momentissa ehdotetaan tämän vuoksi säädettäväksi, että ulkomainen ETA-henkivakuutusyhtiö voisi vasta 1 päivästä tammikuuta 1995 alkaen harjoittaa lain 8 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa sellaisten ryhmähenki- ja ryhmäeläkevakuutusten osalta, jotka liittyvät vakuutetun henkilön työsuhteeseen tai ammatill-

seen toimintaan. Tällainen vakuutus on esimerkiksi työehtosopimukseen perustuva työntekijäin ryhmähenkivakuutus samoin kuin vapaa-muotoinen työeläkevakuutus.

1.2. Laki eräistä vakuutusmaksuista suoritettava verosta

2 §. Toisen vahinkovakuutusdirektiivin 25 artiklan mukaan vakuutus sopimukseen, joka tehdään palvelujen vapaan tarjonnan perusteella, sovelletaan riskin sijaintimaan vakuutusmaksuihin kohdistuvia välillisiä veroja ja veronluonteisia maksuja. Lisäksi jokainen jäsenvaltio soveltaa palveluja alueellaan tarjoaviin yrityksiin omia kansallisia säännöksiään toimenpiteistä, joilla varmistetaan maksettavien välillisten verojen ja veronluonteisten maksujen periminen. Näitä periaatteita on direktiivin johdanto-osan mukaan pidetty välttämättöminä kilpailun vääristymien torjumiseksi, koska vakuutusmaksuista suoritettavat välilliset verot ja muut maksut vaihtelevat huomattavasti eri jäsenvaltioiden välillä.

Tästä syystä ehdotetaan eräistä vakuutusmaksuista suoritettavasta verosta annetun lain 2 §:ään sisällytettäväksi säännös, jonka mukaan velvollinen suorittamaan vakuutusmaksuveroa olisi myös vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa Suomessa harjoittava ulkomainen ETA-vakuutusyhtiö.

Pykälän 3 momentin mukaan ulkomaisella ETA-vakuutusyhtiöllä olisi oltava veron suorittamista varten Suomessa kotipaikan omaava, lääninveroviraston hyväksymä edustaja, johon sovellettaisiin liikevaihtoverolain 88 §:n säännöksiä. Tällaisen edustajan nimeäminen voitaisiin myös asettaa vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa koskevan toimintaluvan saamisen edellytykseksi.

Vakuutusmaksuveron suorittamisen varmistamiseksi lääninverovirastolla olisi oikeus vaatia vakuuden asettamista.

1.3. Laki palosuojelumaksusta

1 §. Nykyisessä laissa lähdetään siitä, että palosuojelumaksun on velvollinen suorittamaan palovakuutustoimintaa harjoittava vakuutuslaitos, joka on sijoittautunut Suomeen.

Kysymyksessä on toimiluvan saanut kotimainen vakuutusyhtiö, kotimainen vakuutusyhdistys tai sellainen ulkomainen vakuutusyhtiö, jolla on toimilupa ja edustusto Suomessa. Kohdassa 1.2. mainitun lakiehdotuksen yksityiskohtaisissa perusteluissa esitetystä syistä ehdotetaan palosuojelumaksusta annetun lain 1 §:ää muutettavaksi siten, että myös vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa Suomessa harjoittavat ulkomaiset ETA-vakuutusyhtiöt olisivat velvolliset suorittamaan palosuojelumaksun. Tällaisella yhtiöllä olisi pykälän 3 momentin mukaan oltava Suomessa asiamies palosuojelumaksun suorittamista varten. Asiamiehenä voisi toimia esimerkiksi sama henkilö, joka huolehtii vakuutusmaksuveron tilittämisestä.

1.4. Laki vakuutustarkastuksen kustantamisesta

1 §. Vakuutustarkastuksen kustantamisesta annetun lain 1 §:n (1253/87) mukaan vakuutusliikkeen harjoittamiseen Suomessa luvan saaneiden ulkomaisten vakuutuslaitosten tulee osallistua vakuutustarkastuksen kustantamiseen. Jotta tämä velvollisuus suorittaa vakuutustarkastusmaksua ei tulisi koskemaan myös vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa toimintaluvan perusteella Suomessa harjoittavia ulkomaisia ETA-vakuutusyhtiöitä, jotka ensisijaisesti ovat kotimaansa tai toimipaikkansa viranomaisen valvonnassa, ehdotetaan vakuutustarkastuksen kustantamisesta annetun lain 1 §:ään tehtäväksi tätä koskevat muutokset.

Ulkomainen ETA-vakuutusyhtiö olisi velvollinen suorittamaan vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa koskevan lakiehdotuksen 8 §:n mukaisesta toimintaluvasta leimaverolain 10 §:ssä tarkoitettua veron.

Hallituksen esityksessä vakuutuskassalaiksi ja laiksi sairausvakuutuslain 61 §:n muuttamisesta (HE 93/1992 vp) ehdotetaan, että nimitys avustuskassa korvattaisiin nimityksellä vakuutuskassa.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa koskevan lakiehdotuksen mukaan asetuksella annettaisiin tarvittaessa tarkempia säännöksiä

lain täytäntöönpanosta. Vakuutustoimintaa valvovana viranomaisena sosiaali- ja terveystoimintamääräyksiä antavien ministeriö antaa tarkemmat määräykset muun muassa toimintalupaa koskevasta hakemuksesta, toiminnan aloittamista koskevasta ilmoituksesta, vastuuvelan katteena olevien varojen sijoittamisesta ja sijainnista sekä vakuutusmaksu- ja luovuttamisesta. Lisäksi palosuojelumaksusta annetun lain muuttamista koskeva ehdotus edellyttää, että palosuojelumaksusta annetun lain toimeenpanosta annettua asetusta (512/47) eräiltä osin tarkistetaan.

3. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan samanaikaisesti ETA-sopimuksen kanssa. Lakien voimaantulon ajankohdasta säädettäisiin asetuksella.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

vakuutuspalvelujen vapaasta tarjonnasta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Sovellettamisala

1 §

Tätä lakia sovelletaan vakuutuspalvelujen vapaaseen tarjontaan, jota ulkomaisesta toimipaikasta käsin harjoittaa Suomessa sellainen ulkomainen vakuutusyhtiö, jonka kotimaa on Euroopan talousalueeseen kuuluva valtio.

Asetuksella voidaan säätää, että tätä lakia sovelletaan myös muuhun kuin 1 momentissa tarkoitettuun ulkomaiseen vakuutusyhtiöön.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua vakuutusyhtiötä kutsutaan jäljempänä *ulkomaiseksi ETA-vakuutusyhtiöksi* sekä Euroopan talousalueeseen kuuluvaa valtiota *ETA-valtioksi*.

2 §

Tätä lakia ei sovelleta:

- 1) jälleenvakuutukseen;
- 2) lakisääteiseen tapaturma- ja potilasvakuutukseen;
- 3) ydinvastuu- ja lääkevahinkovakuutukseen; eikä
- 4) lakisääteiseen eläkevakuutukseen.

Määritelmiä

3 §

Vakuutuspalvelujen vapaalla tarjonnalla tarkoitetaan sitä, että ulkomainen ETA-vakuutus-

yhtiö 4 §:ssä tarkoitettua ulkomaisesta toimipaikasta käsin tekee:

- 1) vahinkovakuutussopimuksen, joka liittyy 5 §:ssä tarkoitettuun Suomessa sijaitsevaan riskiin;
- 2) henkivakuutussopimuksen Suomessa vakinaisesti asuvan luonnollisen henkilön kanssa; tai
- 3) henkivakuutussopimuksen oikeushenkilön kanssa, jonka Suomessa olevaan toimipaikkaan sopimus liittyy.

Vahinkovakuutuksella tarkoitetaan Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen (ETA-sopimus) liitteessä IX mainitussa, muun ensivakuutusliikkeen kuin henkivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetussa Euroopan yhteisöjen neuvoston ensimmäisessä direktiivissä (73/239/ETY) tarkoitettuihin vakuutusluokkiin 1—18 kuuluvaa toimintaa.

Henkivakuutuksella tarkoitetaan ETA-sopimuksen liitteessä IX mainitussa, henkivakuutuksen ensivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetussa Euroopan yhteisöjen neuvoston ensimmäisessä direktiivissä (79/267/ETY) tarkoitettuihin vakuutusluokkiin 1—4 kuuluvaa toimintaa.

Vahinkovakuutusyhtiöllä tarkoitetaan ulko-

maista ETA-vakuutusyhtiötä tai muuta siihen rinnastettavaa vakuutusyrittystä, joka harjoittaa vahinkovakuutusliikettä.

Henkivakuutusyhtiöllä tarkoitetaan ulkomaisista ETA-vakuutusyhtiötä tai muuta siihen rinnastettavaa vakuutusyrittystä, joka harjoittaa henkivakuutusliikettä.

4 §

Ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön ulkomaisella toimipaikalla tarkoitetaan:

1) yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen mukaista kotipaikkaa ETA-valtiossa;

2) sellaista sivukonttoria, asioimistoa tai muuta toimistoa toisessa ETA-valtiossa, jota hoitaa ETA-vakuutusyhtiön oma henkilökunta; sekä

3) sellaista itsenäisesti toimivaa henkilöä toisessa ETA-valtiossa, jonka tehtävänä on jatkuva toiminta ETA-vakuutusyhtiön lukuun asiointon tapaan.

5 §

Suomessa sijaitsevalta riskillä tarkoitetaan:

1) Suomessa olevaa omaisuutta, jos vakuutus koskee joko kiinteistöä tai rakennusta taikka rakennusta ja sen irtaimistoa, irtaimistoa kuitenkin vain siltä osin kuin se on vakuutettu samalla vakuutus sopimuksella;

2) Suomessa rekisteröityä kulkuneuvoa; ja

3) matkaan tai lomaan liittyvää riskiä, jos sitä koskeva vakuutus sopimus on tehty enintään neljäksi kuukaudeksi ja jos vakuutus senottaja on tehnyt sopimuksen Suomessa.

Muissa kuin 1 momentissa mainituissa tapauksissa katsotaan riskin sijaitsevan Suomessa, jos vakuutus senottajalla on täällä vakainainen asuinpaikka tai, jos vakuutus senottaja on oikeushenkilö, tällä on Suomessa toimipaikka, johon vakuutus liittyy.

6 §

Suurella riskillä vahinkovakuutuksessa tarkoitetaan:

1) vahinkovakuutusluokkiin 4—7, 11 ja 12 kuuluvia riskejä;

2) vahinkovakuutusluokkiin 14 ja 15 kuuluvia riskejä, kun vakuutus senottaja harjoittaa elinkeinonaan teollisuutta tai kauppaa taikka kun hän on ammatinharjoittaja ja riski liittyy elinkeinon tai ammatin harjoittamiseen; sekä

3) riskejä, jotka kuuluvat vahinkovakuutus-

luokkiin 3, 8—10, 13 ja 16, kun vakuutus senottaja täyttää vähintään kaksi seuraavasta kolmesta tunnusmerkistä:

a) taseen loppusumma on vähintään 37 200 000 markkaa;

b) liikevaihto on vähintään 76 800 000 markkaa; ja

c) työntekijöiden keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana on vähintään 250.

Jos vakuutus senottaja kuuluu konserniin, jonka on laadittava konsernitilinpäätös, käytetään 1 momentin 3 kohtaa sovellettaessa konsernitilinpäätöksen mukaisia lukuja.

Vakuutuspalvelujen vapaan tarjonnan aloittaminen

7 §

Ulkomainen ETA-vakuutusyhtiö ei saa, jäljempänä 8 §:ssä säädetyin poikkeuksin, harjoittaa vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa Suomessa ilman sosiaali- ja terveysministeriön antamaa toimintalupaa.

Ministeriö antaa tarkemmat määräykset toimintalupaa ja sen laajentamista koskevasta hakemuksesta sekä siihen liitettävistä asiakirjoista ja selvityksistä.

Ministeriön on kuuden kuukauden kuluessa 2 momentissa tarkoitettujen asiakirjojen ja selvitysten vastaanottamisesta päätettävä toimintaluvan myöntämisestä tai epäämisestä. Ministeriö voi evätä toimintaluvan vain, jos hakemuksessa tarkoitettu toiminta ei ole Suomessa sovellettavien lakien, asetusten tai hallinnollisten määräysten mukaista.

Jos vastoin 3 momentin säännöstä päätöstä ei ole annettu säädetyssä määräajassa, hakija voi tehdä valituksen. Valituksen katsotaan tällöin kohdistuvan hakemuksen hylkäävään päätökseen. Tällaisen valituksen voi tehdä, kunnes hakemukseen on annettu päätös. Päätöksen antamisesta on ilmoitettava valitusviranomaiselle. Tässä momentissa tarkoitettujen valituksen tekemisestä ja käsittelystä on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) säädetään.

8 §

Ulkomainen ETA-vakuutusyhtiö saa ilman sosiaali- ja terveysministeriön antamaa toimintalupaa harjoittaa Suomessa vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa:

1) myöntämällä 6 §:ssä tarkoitettuja suuria riskejä koskevia vahinkovakuutuksia; sekä

2) tekemällä henkivakuutussopimuksia sellaisten vakuutusnottajien kanssa, jotka aloitteisesti joko suoraan tai Suomessa toimivan vakuutusvälittäjän välityksellä ottavat yhteyttä vakuutusyhtiön ulkomaiseen toimipaikkaan.

Vakuutusyhtiö voi aloittaa 1 momentissa tarkoitettun toiminnan ja laajentaa sitä ilmoitettuaan asiasta ministeriölle ja toimitettuaan ministeriölle sen vaatimat asiakirjat ja selvitykset. Ministeriö antaa tarkemmat määräykset ilmoituksesta ja siihen liitettävistä asiakirjoista ja selvityksistä.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään ulkomaisesta ETA-vahinkovakuutusyhtiöstä, sovelletaan ETA-sopimuksen liitteessä IX mainitussa, yhteisön rinnakkaisvakuutusliikettä koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetussa Euroopan yhteisöjen neuvoston direktiivissä (78/473/ETY) tarkoitettussa rinnakkaisvakuutuksessa ainoastaan johtavaan vakuutuksenantajaan.

9 §

Jos ulkomaisella ETA-vahinkovakuutusyhtiöllä on ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetussa laissa (635/89) tarkoitettu edustusto, yhtiö voi ulkomaisesta toimipaikasta harjoittaa vakuutuspalvelujen vapaan tarjonnan perusteella vain 8 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua toimintaa sekä myöntää sellaisia vahinkovakuutuksia, joiden myöntämiseen yhtiöllä ei ole Suomessa toimilupaa.

Jos ulkomaisella ETA-henkivakuutusyhtiöllä on ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetussa laissa tarkoitettu edustusto, yhtiö voi ulkomaisesta toimipaikasta harjoittaa vakuutuspalvelujen vapaan tarjonnan perusteella vain 8 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua toimintaa sekä myöntää sellaisia henkivakuutuksia, joiden myöntämiseen yhtiöllä ei ole Suomessa toimilupaa.

Vakuutuspalvelujen vapaan tarjonnan harjoittaminen

10 §

Ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön on vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa Suomessa harjoittaessaan noudatettava Suomen lakia ja hyvää vakuutustapaa.

Tässä laissa tarkoitettuihin vakuutusoppiin sovellettavasta laista sekä velvollisuudesta suorittaa veroa vakuutusmaksusta ja palosuojelumaksua säädetään erikseen.

11 §

Kun vakuutuspalvelujen vapaan tarjonnan harjoittamiseen Suomessa vaaditaan 7 §:ssä tarkoitettu toimintalupa, on ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön noudatettava henkivakuutuksessa sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamia perusteita, joissa määrätään:

- 1) miten vastuuvetela lasketaan;
- 2) miten vakuutusmaksut lasketaan;
- 3) vapaakirjasta ja takaisinostosta;
- 4) vakuutusmaksun laiminlyönnin seuraamuksista;
- 5) vakuutusnottajan oikeuksista, kun vakuutus muun syyn kuin takaisinoston takia ennen sovittua aikaa lakkaa tai kun yhtiö muuten vapautuu vastuustaan; sekä
- 6) vakuutukseen liittyvistä lisäeduista, joihin yhtiö vakuutusoppimuksessa ei ole sitoutunut.

Vahinkovakuutuksessa on vastuuvetelan laskeamisesta ja kymmentä vuotta pitemmäksi ajaksi annetusta vakuutuksesta vastaavasti voimassa, mitä 1 momentissa säädetään henkivakuutuksesta.

Ministeriö antaa tarkemmat määräykset 1 momentin 1 kohdassa ja 2 momentissa tarkoitettun vastuuvetelan katteena olevien varojen sijoittamisesta ja sijainnista sekä näiden varojen vastaavuudesta niihin valuuttoihin nähden, joita käyttäen vakuutusoppimuksiin perustuvat velvoitteet on täytettävä.

Ministeriö voi myöntää poikkeuksia 1 momentin 2, 4 ja 5 kohdassa sekä vahinkovakuutuksessa myös 3 ja 6 kohdassa säädetystä velvollisuudesta hakea vahvistus perusteille, jos perusteiden vahvistaminen ei ole tarpeen vakuutusten käsittämien etujen turvaamiseksi.

12 §

Edellä 11 §:ssä säädetystä perusteista on lisäksi vastaavasti voimassa, mitä vakuutusyhtiölain (1062/79) 13 luvun 2 §:n 2 momentissa sekä 4 ja 5 §:ssä säädetään.

13 §

Ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön on ennen tässä laissa tarkoitettun vakuutusoppimuksen tekemistä ilmoitettava vakuutusnottajalle, missä ETA-valtiossa olevan toimipaikan kanssa sopimus on tarkoitus tehdä.

Jokaisessa vakuutuksenottajalle tai vakuute-
tulle annettavassa asiakirjassa on mainittava 1
momentissa tarkoitettut tiedot.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen
tietojen antaminen ei ole tarpeen, jos sopimus
koskee 6 §:ssä tarkoitettua suurta riskiä.

Vakuutus sopimuksessa tai muussa vakuutus-
turvan myöntämistä koskevassa asiakirjassa
sekä vakuutushakemuksessa, jos se sitoo va-
kuutuksenottajaa, on mainittava vakuutuksen
myöntävän toimipaikan osoite sekä vakuutus-
yhtiön pääkonttorin osoite.

14 §

Edellä 8 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoi-
tetun vakuutuksenvälittäjän on huolehdittava
siitä, että vakuutuksenottaja allekirjoittaa so-
siaali- ja terveysministeriön vahvistaman kaa-
van mukaisen ilmoituksen, joka sisältää toi-
meksiannon välittäjälle ja jonka mukaan va-
kuutuksenottaja on tietoinen siitä, että ulko-
maisen ETA-henkivakuutusyhtiön valvonnasta
on vastuussa ulkomaisen ETA-valtion valvon-
taviranomainen.

Edellä 8 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoi-
tetun ETA-henkivakuutusyhtiön on huolehdit-
tava siitä, että vakuutuksenottaja ennen vakuu-
tussopimuksen tekemistä allekirjoittaa sosiaali-
ja terveysministeriön vahvistaman kaavan mu-
kaisen ilmoituksen, jonka mukaan vakuutuk-
senottaja on tietoinen siitä, että ulkomaisen
ETA-vakuutusyhtiön valvonnasta on vastuussa
ulkomaisen ETA-valtion valvontaviranomai-
nen.

Vakuutuskannan luovuttaminen

15 §

Ulkomainen ETA-vakuutusyhtiö voi sosiaali-
ja terveysministeriön suostumuksella luovut-
taa vakuutuspalvelujen vapaan tarjonnan pe-
rusteella tehtyjen vakuutus sopimusten koko
kannan tai osan siitä toiselle ulkomaiselle
ETA-vakuutusyhtiölle siten, että ensin mainittu
vakuutusyhtiö vapautuu vastuusta vakuutuk-
senottajia kohtaan. Suostumus voidaan evätä,
jos toimenpide loukkaa vakuutusten käsittämiä
etuja tai jos sen katsotaan vaarantavan vakuu-
tustoiminnan tervettä kehitystä. Luovutettuun
vakuutuskantaan kuuluvan vakuutuksen otta-
jalla on oikeus purkaa vakuutus sopimuksensa.

Ministeriö antaa tarkemmat määräykset va-
kuutuskannan luovuttamisesta ja sen edellytyk-

sistä sekä 1 momentissa tarkoitettusta purka-
misoikeudesta ja sen käyttämisestä.

Valvonta

16 §

Sosiaali- ja terveysministeriöllä on oikeus
saada ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön ulko-
maiselta toimipaikalta sekä Suomessa toimival-
ta vakuutuksenvälittäjältä tiedot, jotka ovat
tarpeen ministeriön tehtävien suorittamiseksi.

17 §

Sen estämättä, mitä asiakirjojen salassapitä-
misestä säädetään, sosiaali- ja terveysministeriö
voi antaa toisen valtion valvontaviranomaiselle
sen tarvitsemia tietoja, jos tiedot tässä valtiossa
kuuluvat salassapitovelvollisuuden piiriin. Mi-
nisteriö voi myös antaa näitä tietoja niiden
saamiseen lain mukaan oikeutetulle kotimaisel-
le viranomaiselle.

Ministeriö voi niin ikään julkaista ulkomaisten
ETA-vakuutusyhtiöiden toiminnasta, ase-
masta ja kehityksestä tilastoja, jotka on laadi-
tu yhtenäisin perustein kaikista yhtiöistä.

18 §

Jos Suomessa vakuutuspalvelujen vapaata
tarjontaa harjoittava ulkomainen ETA-vakuu-
tusyhtiö ei noudata lakia, toimintalupaansa,
yhtiöjärjestystään tai sääntöjään, vakuutusta
varten vahvistettuja perusteita taikka tämän
lain nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä,
sosiaali- ja terveysministeriö voi:

- 1) antaa yhtiölle huomautuksen;
- 2) kehottaa yhtiötä korjaamaan asian mää-
rääjassa; tai
- 3) kieltää yhtiötä jatkamasta ministeriön vir-
heellisenä pitämää menettelyä.

Ministeriö voi asettaa uhkasakon 1 momen-
tissa tarkoitettun kehotuksen tai kiellon tehos-
teeksi. Uhkasakon tuomitsee maksettavaksi
Uudenmaan lääninhallitus.

Jos 1 momentissa tarkoitettua kehotusta tai
kieltoa ei noudateta, ministeriö ilmoittaa asia-
sta sen ETA-valtion valvontaviranomaiselle, jos-
sa palvelujen vapaata tarjontaa harjoittava
toimipaikka sijaitsee.

Ministeriö voi ilmoittaa 3 momentissa tar-
koitetusta asiasta lisäksi myös vakuutusyhtiön
kotimaan valvontaviranomaiselle.

19 §

Jos ulkomainen ETA-vakuutusyhtiö 18 §:n 3

momentissa tarkoitetun valvontaviranomaisen suorittamista toimenpiteistä huolimatta, tai koska nämä toimenpiteet ovat osoittautuneet riittämättömiksi tai koska tämä valvontaviranomainen ei ole niihin ryhtynyt, edelleen toimii vastoin sosiaali- ja terveysministeriön kehoitusta tai kieltoa, ministeriö voi kieltää yhtiötä harjoittamasta vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa Suomessa ja, jos sen harjoittamiseen Suomessa on annettu toimintalupa, rajoittaa yhtiön toimintalupaa tai peruuttaa sen.

Ministeriö voi, rajoittaessaan vakuutusyhtiön toimintalupaa tai peruuttaessaan sen, ottaa haltuunsa yhtiön Suomessa olevaa omaisuutta taikka kieltää yhtiötä luovuttamasta tai panttaamasta tällaista omaisuutta.

20 §

Sosiaali- ja terveysministeriön tämän lain nojalla antamaan päätökseen tai määräykseen haetaan muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siinä järjestyksessä kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

Sosiaali- ja terveysministeriön päätös tai määräys, joka on annettu 16 §:n, 18 §:n 1 momentin taikka 19 §:n 1 tai 2 momentin nojalla, voidaan panna täytäntöön valituksesta huolimatta.

Erinäiset säännökset

21 §

Joka

1) ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön lukuun harjoittaa vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa Suomessa ilman 7 §:n 1 momentissa tarkoitettua toimintalupaa tai 8 §:n 2 momentin taikka 9 §:n vastaisesti, tai

2) jatkaa sosiaali- ja terveysministeriön 19 §:n 1 momentin nojalla määräämän kiellon vastaisesti vakuutuspalvelujen vapaan tarjonnan harjoittamista,

on tuomittava rangaistukseen siten kuin vakuutusyhtiölaissa säädetään vakuutusliikkeen luvattomasta harjoittamisesta.

Virallisen syyttäjän on ennen vakuutusliikkeen luvatonta harjoittamista koskevan syyt-

teen nostamista hankittava sosiaali- ja terveysministeriön lausunto. Tuomioistuimen on tätä rikosasiaa käsitellessään varattava ministeriölle tilaisuus tulla kuulluksi.

22 §

Joka

1) antaa sosiaali- ja terveysministeriölle väärää tietoa asiakirjassa, joka on annettava tämän lain nojalla, tai

2) ministeriön 19 §:n 2 momentin nojalla määräämän kiellon vastaisesti luovuttaa tai panttaa ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön hallinnassa Suomessa olevaa omaisuutta,

on tuomittava rangaistukseen siten kuin vakuutusyhtiölaissa säädetään vakuutusyhtiörikkoksesta.

23 §

Joka luvattomasti ilmaisee, mitä hän tässä laissa säädettyjä tehtäviä täyttäessään on saanut tietää ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön tai jonkun muun taloudellisesta asemasta taikka liike- tai ammattisalaisuudesta taikka jonkun henkilön terveydentilasta, on tuomittava rangaistukseen siten kuin vakuutusyhtiölaissa säädetään vakuutussalaisuuden luvattomasta ilmaisemisesta.

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä 1 momentissa tarkoitetusta rikoksesta, ellei asianomistaja ole ilmoittanut rikosta syytteen pantavaksi.

24 §

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta voidaan tarvittaessa antaa asetuksella.

25 §

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettyään ajankohtana.

Ulkomainen ETA-henkivakuutusyhtiö ei kuitenkaan ennen 1 päivää tammikuuta 1995 saa harjoittaa tämän lain 8 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa sellaisten ryhmähenki- ja ryhmäläkevakuutusten osalta, jotka liittyvät vakuutetun henkilön työsuhteeseen tai ammatilliseen toimintaan.

2.

Laki**eräistä vakuutusmaksuista suoritettavasta verosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräistä vakuutusmaksuista suoritettavasta verosta 20 päivänä joulukuuta 1966 annetun lain (664/66) 2 § seuraavasti:

2 §

Velvollinen suorittamaan veroa 1 §:n 1 momentissa tarkoitettusta vakuutusmaksusta on Suomessa toimiva vakuutuksenantaja ja vakuutuspalvelujen vapaasta tarjonnasta annetussa laissa (/) tarkoitettu ulkomainen ETA-vakuutusyhtiö.

Jos vakuutusmaksu suoritetaan muulle kuin 1 momentissa tarkoitettulle vakuutuksenantajalle, verovelvollinen on vakuutuksenottaja.

Edellä 1 momentissa tarkoitettulla ulkomai-

sella ETA-vakuutusyhtiöllä on veron suorittamista varten oltava Suomessa kotipaikan omaava, lääninveroviraston hyväksymä edustaja. Lääninverovirasto voi edustajan hyväksymisen edellytyksenä vaatia asetettavaksi vakuuden veron suorittamisesta. Edustajaan sovelletaan, mitä liikevaihtoverolain (559/91) 88 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

3.

Laki**palosuojaelumaksusta annetun lain 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan palosuojaelumaksusta 20 päivänä heinäkuuta 1946 annetun lain (586/46) 1 §, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 18 päivänä joulukuuta 1987 annetulla lailla (1055/87), seuraavasti:

1 §

Palo- ja pelastustoimen tehostamiseksi on palovakuutetusta kiinteästä ja irtaimesta omaisuudesta vuosittain suoritettava palosuojaelumaksu.

Palosuojaelumaksun suorittaa Suomessa toimiva vakuutuslaitos ja vakuutuspalvelujen vapaasta tarjonnasta annetussa laissa (/) tarkoitettu ulkomainen ETA-vakuutusyhtiö. Vakuutuslaitoksella on oikeus vähentää palosuojaelumaksu verotettavasta tulostaan tulo- ja

omaisuus- sekä kunnallisverotuksessa, mikäli sitä ei ole erikseen vakuutuksenottajilta kannettu.

Edellä 2 momentissa tarkoitettulla ulkomaisella ETA-vakuutusyhtiöllä on palosuojaelumaksun suorittamista varten oltava Suomessa asiamies.

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

4.

Laki**vakuutustarkastuksen kustantamisesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vakuutustarkastuksen kustantamisesta 14 päivänä heinäkuuta 1944 annetun lain (479/44) 1 §:n 1 momentti, sellaisena kun se on 31 päivänä joulukuuta 1987 annetussa laissa (1253/87), seuraavasti:

1 §

Suomalaisten vakuutusyhtiöiden, vakuutusliikkeen harjoittamiseen Suomessa toimiluvan saaneiden ulkomaisten vakuutusyriytysten, vakuutusyhdistysten, vakuutuskassojen sekä eläkesäätiöiden valvonnasta johtuvien kustannusten korvaamiseksi tulee näiden laitosten kulta-

kin kalenterivuodelta tammikuun aikana suorittaa sosiaali- ja terveysministeriön määräämä maksu.

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Helsingissä 6 päivänä marraskuuta 1992

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Sosiaali- ja terveysministeri *Jorma HUUHTANEN*

2.

Laki

eräistä vakuutusmaksuista suoritettavasta verosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräistä vakuutusmaksuista suoritettavasta verosta 20 päivänä joulukuuta 1966
 annetun lain (664/66) 2 § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

2 §

Velvollinen suorittamaan veroa 1 §:n 1 momentissa tarkoitettusta vakuutusmaksusta on Suomessa toimiva vakuutuksenantaja.

Jos vakuutusmaksu suoritetaan muulle kuin Suomessa toimivalle vakuutuksenantajalle, verovelvollinen on vakuutuksenottaja.

2 §

Velvollinen suorittamaan veroa 1 §:n 1 momentissa tarkoitettusta vakuutusmaksusta on Suomessa toimiva vakuutuksenantaja ja vakuutuspalvelujen vapaasta tarjonnasta annetussa laissa (/) tarkoitettu ulkomainen ETA-vakuutusyhtiö.

Jos vakuutusmaksu suoritetaan muulle kuin 1 momentissa tarkoitettulle vakuutuksenantajalle, verovelvollinen on vakuutuksenottaja.

Edellä 1 momentissa tarkoitettulla ulkomaisella ETA-vakuutusyhtiöllä on veron suorittamista varten oltava Suomessa kotipaikan omaava, lääninveroviraston hyväksymä edustaja. Lääninverovirasto voi edustajan hyväksymisen edellytyksenä vaatia asetettavaksi vakuuden veron suorittamisesta. Edustajaan sovelletaan, mitä liikevaihtoverolain (559/91) 88 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

3.

Laki

palosuojelumaksusta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan palosuojelumaksusta 20 päivänä heinäkuuta 1946 annetun lain (586/46) 1 §, sellaisena
 kuin se on osittain muutettuna 18 päivänä joulukuuta 1987 annetulla lailla (1055/87), seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

1 §

Palo- ja pelastustoimen tehostamiseksi on palovakuutetusta kiinteästä ja irtaimesta omai-

1 §

Palo- ja pelastustoimen tehostamiseksi on palovakuutetusta kiinteästä ja irtaimesta omai-

Voimassa oleva laki

suudesta vuosittain suoritettava palosuojelumaksu.

Palosuojelumaksun suorittaa vakuutuslaitos, jolla on oikeus vähentää se verotettavasta tulostaan tulo- ja omaisuus- sekä kunnallisverotuksessa, mikäli sitä ei ole erikseen vakuutuksenottajilta kannettu.

Ehdotus

suudesta vuosittain suoritettava palosuojelumaksu.

Palosuojelumaksun suorittaa Suomessa toimiva vakuutuslaitos ja vakuutuspalvelujen vapaasta tarjonnasta annetussa laissa (/) tarkoitettu ulkomainen ETA-vakuutusyhtiö. Vakuutuslaitoksella on oikeus vähentää palosuojelumaksu verotettavasta tulostaan tulo- ja omaisuus- sekä kunnallisverotuksessa, mikäli sitä ei ole erikseen vakuutuksenottajilta kannettu.

Edellä 2 momentissa tarkoitettulla ulkomaisella ETA-vakuutusyhtiöllä on palosuojelumaksun suorittamista varten oltava Suomessa asiamies.

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

4.

Laki**vakuutustarkastuksen kustantamisesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vakuutustarkastuksen kustantamisesta 14 päivänä heinäkuuta 1944 annetun lain (479/44) 1 §:n 1 momentti, sellaisena kun se on 31 päivänä joulukuuta 1987 annetussa laissa (1253/87), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 §

Suomalaisten vakuutusyhtiöiden, vakuutusliikkeen harjoittamiseen Suomessa luvan saaneiden ulkomaisten vakuutuslaitosten, vakuutusyhdistysten, avustuskassojen sekä eläkesäätiöiden valvonnasta johtuvien kustannusten korvaamiseksi tulee näiden laitosten kultakin kalenterivuodelta tammikuun aikana suorittaa sosiaali- ja terveysministeriön määräämä maksu.

Ehdotus

1 §

Suomalaisten vakuutusyhtiöiden, vakuutusliikkeen harjoittamiseen Suomessa toimiluvan saaneiden ulkomaisten vakuutusyhtyritysten, vakuutusyhdistysten, vakuutuskassojen sekä eläkesäätiöiden valvonnasta johtuvien kustannusten korvaamiseksi tulee näiden laitosten kultakin kalenterivuodelta tammikuun aikana suorittaa sosiaali- ja terveysministeriön määräämä maksu.

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

EUROOPAN YHTEISÖJEN VAHVISTAMAT VAKUUTUSLUOKAT

Vahinkovakuutusluokat

1. **Tapaturmat** (mukaan lukien työtapaturmat ja ammattitaudit)
 - kiinteät rahalliset etuudet
 - vahingonkorvauksen luonteiset etuudet
 - kahden edellisen yhdistelmät
 - matkustajille aiheutuneet vammat
2. **Sairaus**
 - kiinteät rahalliset etuudet
 - vahingonkorvauksen luonteiset etuudet
 - kahden edellisen yhdistelmät
3. **Maa-ajoneuvot** (paitsi rautateiden liikkuva kalusto)
Kaikki vahingot, jotka aiheutuvat
 - maalla käytettäville moottoriajoneuvoille
 - muille maa-ajoneuvoille kuin moottoriajoneuvoille
4. **Rautateiden liikkuva kalusto**
Kaikki rautateiden liikkuvalla kalustolle aiheutuvat vahingot.
5. **Ilma-alukset**
Kaikki ilma-aluksille aiheutuvat vahingot.
6. **Alukset** (meri-, järvi-, joki- ja kanava-alukset)
Kaikki vahingot, jotka aiheutuvat
 - joki- ja kanava-aluksille
 - järivialuksille
 - merialuksille
7. **Kuljetettavat tavarat** (mukaan lukien kauppa- ja matkatavarat sekä kaikki muut tavarat)
Kaikki kuljetettaville tavaroille tai matkatavaroille aiheutuneet vahingot kuljetustavasta riippumatta.
8. **Tulipalo ja luonnonvoimat**
Kaikki omaisuudelle (paitsi 3, 4, 5, 6, 7 luokkaan sisältyvälle) aiheutuneet vahingot, joiden synnä on:
 - tulipalo
 - räjähdys
 - myrsky
 - muut luonnonvoimat kuin myrsky
 - ydinvoima
 - maan vajoaminen

9. Muut omaisuudelle aiheutuneet vahingot

Kaikki omaisuudelle (paitsi 3, 4, 5, 6 ja 7 luokkaan sisältyvälle) aiheutuneet vahingot, joiden syynä on raesade tai halla tai jokin muu kuin 8 kohdassa mainittu tapahtuma kuten varkaus.

10. Moottoriajoneuvovastuu

Kaikki vastuut, jotka aiheutuvat maalla (mukaan lukien rahdinkuljettajan vastuu) kulkevien moottoriajoneuvojen käytöstä.

11. Ilmakuljetusvastuu

Kaikki ilma-alusten käytöstä (mukaan lukien rahdinkuljettajan vastuu) aiheutuvat vastuut.

12. Vastuu aluksista (meri-, järvi-, joki- ja kanava-aluksista)

Kaikki laivojen, alusten tai veneiden käytöstä merellä, järvillä, joilla tai kanavilla aiheutuneet vastuut (mukaan lukien rahdinkuljettajan vastuu).

13. Yleinen vastuu

Kaikki muut kuin 10, 11 ja 12 kohdassa mainitut vastuut

14. Luotto

- maksukyvyttömyys (yleinen)
- vientiluotot
- osamaksuluotot
- kiinnitysluotot
- maatalousluotot

15. Takaus

- takaus (välitön)
- takaus (välillinen)

16. Muut varallisuusvahingot

- työttömyysriskit
- tulojen menetys (yleinen)
- huono sää
- etuuksien menetys
- jatkuvat yleiskulut
- ennakkoimattomat liikekulut
- markkina-arvon laskusta aiheutunut menetys
- vuokran tai tulojen menetys
- muut kuin yllä mainitut välilliset kaupalliset tappiot
- muut kuin kaupalliset taloudelliset tappiot
- muunlaiset taloudelliset tappiot

17. Oikeusturva

Asianajo- ja oikeudenkäyntikulut

18. Matka-apu

Niille henkilöille annettava apu, jotka joutuvat vaikeuksiin ollessaan matkoilla, poissa kotoaan tai poissa vakinaisesta asuinpaikastaan.

Henkivakuutusluokat 1—4

1. Seuraavat vakuutusliikkeen lajit, milloin niitä harjoitetaan sopimusperusteisesti:
 - (a) Henkivakuutukset eli erityisesti seuraavat vakuutukset: vakuutus elämisen varalta, vakuutus kuoleman varalta, vakuutus tietyn eliniän saavuttamisen tai sitä aikaisemman kuoleman varalta, henkivakuutus vakuutusmaksujen palautuksiin.
 - (b) Eläkevakuutukset.
 - (c) Henkivakuutusyhtiön henki- ja eläkevakuutusliikkeen harjoittamisen ohella myöntämät muut henkilövakuutukset eli erityisesti seuraavat vakuutukset: henkilövahingon, työkyvyttömyys mukaan lukien, varalta otettu vakuutus, vakuutus tapaturman aiheuttaman kuoleman varalta, vakuutus tapaturman tai sairauden aiheuttaman invaliditeetin varalta.
2. Vakuutus avioliiton varalta, vakuutus syntymän varalta.
3. Vakuutukset, joita tarkoitetaan edellä 1 luokan a ja b alakohdissa ja joissa vakuutuksiin liittyvät edut on vakuutusopimuksessa sidottu tiettyjen sijoitusten kehitykseen.
4. Pysyvä sairausvakuutus.

